

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

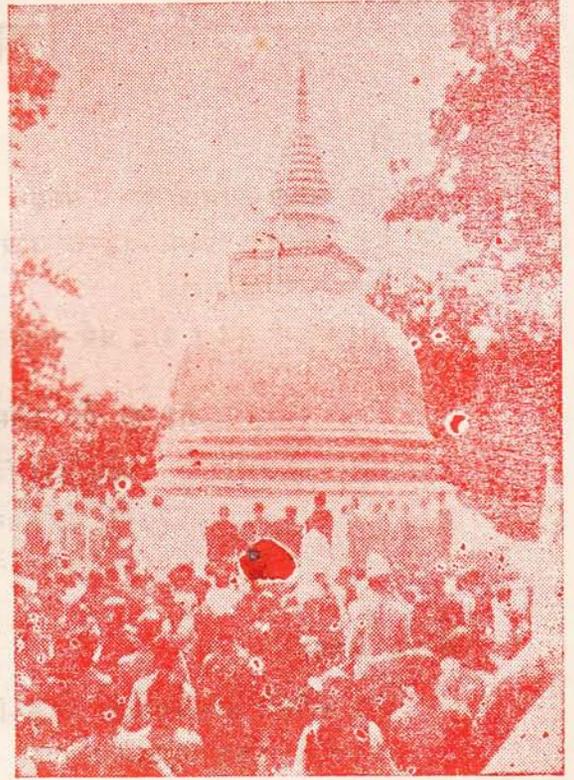
११/४०३ ल्योड

वार्षिक रु. १५/- प्रति रु. २/-

बुद्धधर्म सम्बन्धी नेपालको
एक मात्र मासिक पत्रिका

गुंपुन्ही

श्रीलङ्का चैत्य,

आनन्द भूमि

THE ANANDA BHOOMI

(The only Buddhist Monthly Magazine of Nepal)

बुद्ध सम्बत् २५२५

—

जने पूणिमा

नेपाल सम्बत् १९०९

—

गुंला

वर्ष ९

अंक ४

विक्रम सम्बत् २०३८

—

श्रावण

1981 A. D.

—

August

Vol. 9

No. 4

विषय-सूची

नेपाली

पीठ जातक-साभार जातक संग्रह	२
बुद्ध र वैशाख पूर्णिमा-बुद्धरत्न बज्राचार्य	३
विचार-रमेश दाहाल	६
थाइलैण्डमा बुद्ध र बौद्ध धर्म-घनश्याम राजकर्णिकार	८

आ. कु. वि. स्तम्भ

जागृतिको विगुल-लक्ष्मी प्रसाद प्रसाई	११
सधैं भलो गर्नेछु-गणेश प्रसाद सिल्वाल	१२
शान्ति पाउनेछौं-विजया लक्ष्मी माथेमा	१२

नेपाल भाषा

बौद्ध साहित्ये अन्तर्विरोधया ऊलक-भिक्षु अश्वघोष	१५
अन्तर्वार्ता (भिक्षु अमृतानन्द नाप)	१७
यितिकुतिया नातिकुति खँ-ज्ञानमान तुलाधर	१६
बोधिवृक्ष-चित्तधर हृदय	२१
शान्तिया जः-माया मानन्धर	२२

स्थायी स्तम्भ

बुद्ध वचन	१
यस्तो पनि हुँदोरहेछ	१३
बौद्ध प्रश्नोत्तर स्तम्भ	१४
छि स्यूला थें	२३
सम्पादकयात पो	२४
सम्पादकीय	२५
बौद्ध गतिविधि	२७

आनन्द भूमि

महावग्ग-विनयपिटकबाट :—

“वरय भिक्षवे चारिकं बहुजनहिताय
बहुजन सुखाय लोकानुकम्पाय अथाय हिताय
सुखाय देवमनुस्तानं । देसेथ भिक्षवे धम्मं
आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसान
कल्याणं सात्थं सव्यञ्जनं केवलं परिपुण्णं
परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेथ ।”

★ ★ ★

भिक्षुहरू ! बहुजन हितको लागि, बहुजन सुखको लागि, विश्वमाथि दयाको लागि, देव र मनुष्यहरूको हित, सुख र कामको लागि संचार गर । भिक्षुहरू ! आरम्भ, मध्य र अन्त्य समयसम्म कल्याण हुने धर्मको अर्थ र भाव सहित उपदेश दिएर सम्पूर्ण परिशुद्ध ब्रह्मचर्य (धर्म) को प्रकाश पार ।

प्रधान सम्पादक

भिक्षु भश्वघोष

सम्पादक

भिक्षु कुमार काश्यप

भिक्षु मैत्री

सुवर्ण शाक्य

प्रकाश वज्राचार्य

व्यवस्थापक

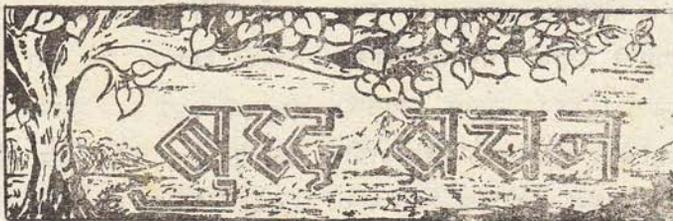
भिक्षु महानाम

प्रकाशक

आनन्दकुटी विहार गुठी

स्वयम्भू, काठमाडौं

फोन : १४४२०

एकान्तवासको रस तथा शान्तिको रसपान गर्ने सत्पुरुषलाई भय हुँदैन ।
धर्मको प्रेमरस पान गरेका हुनाले उनीहरू पापरहित भइसकेका हुन्छन् ।

पीठ जातक

- जातक संग्रहबाट साभार

वर्तमान कथा

एकजना भिक्षुले जनपदबाट जेतवनमा गई पात्र-चीवर राखी शास्तालाई वन्दना गरी तरुण श्रामणेर-हसँग सोध्यो, "आवुसो ! श्रावस्तीमा आगन्तुक भिक्षुहरूका लागि उपकारक को छ ?"

तरुण श्रामणेरहरूले भने, "आवुसो ! अनाथ-पिण्डक भन्ने महासेठ र विशाखा भन्ने महाउपासिकाहरू आगन्तुकहरूका लागि उपकारक छन् । तिनीहरू भिक्षु-संघका उपकारी हुन् । उनीहरू आमाबाबुको स्थानमा बसिरहेका छन् ।"

यति कुरा सुनी ऊ भोलिपल्ट बिहान सवेरै कुनै-पनि भिक्षु नगरमा नपसेको बेलामा अनाथपिण्डकको घरद्वारमा गयो । कुबेलामा गएको हुनाले उसलाई कसैले पनि देखेन । त्यहाँ केही नपाएपछि ऊ विशाखाको घरद्वारमा पुग्यो । ज्यादै सवेरगरी पुगेको हुँदा त्यहाँ पनि उसले केही पाएन । अनि केही काल यताउती-घुमी ऊ फेरि यागु सकिएको बेलामा त्यहाँ पुग्यो । फेरि पनि

यताउति घुमीजाँदा भोजन सकिएको बेलामा पुग्यो । त्यसपछि लगत्तै त्यो विहारमा गयो र भन्यो, "जुन कुल अश्रद्धालु र अप्रसन्न छन् ती कुललाई नै भिक्षुहरू श्रद्धालु र प्रसन्न छन् भन्दछन्, ती कुलहरू कुनै हालतमा पनि श्रद्धालु र प्रसन्न छैनन् ।" यसरी ती कुलहरूको उपहास गरी त्यो भिक्षु त्यस ठाउँबाट हिँड्यो ।

एक दिन धर्मसभामा भिक्षुहरूको छलफलमा कुरा उठ्दा भिक्षा माग्न अनाथपिण्डकको घरद्वारमा गएका जानपदिक भिक्षुले सवेर र अवेर गरी कुबेलामा कुल-द्वारमा गएको हुनाले भिक्षा पाउन सकेन र त्यसरी भिक्षा नपाएपछि कुलको नै परिहास गरेर हिँडेको कुरा चर्चा भयो । त्यसैबेला शास्ता त्यस सभामा पुगी उक्त भिक्षुको विषयमा सबै कुरा थाहा पाएपछि उनलाई बोलाउन पठाई उसले कुलको उपहास गरेको ठहरेपछि भिक्षा नपाउँदैमा रिसाउनुहुन्न, अधि बुद्ध उत्पन्न नभएको बेलामा तापसहरू कुलघरमा गई भिक्षा नपाउँदा पनि रिसाएका घिएनन् भनी उनलाई शास्ताले पहिलेका कुरा बताउनुभयो ।

बुद्ध र वैशाख पूर्णिमा

- बुद्धरत्न बज्राचार्य

(प्रस्तुत लेख आनन्दकुटी विहारमा भएको बुद्धजयन्ती समारोहमा दिनु भएको धन्यवाद भाषण हो । सं)

कपिलवस्तु अवस्थित लुम्बिनी उपवनमा वैशाख पूर्णिमाको दिन बोधिसत्व राजकुमार सिद्धार्थको जन्म भएको थियो । त्यो दिन आज २६०४ रौं वर्ष पूरा भएको छ । वैशाख पूर्णिमा २६०५ औं वर्षमा प्रवेश भएको छ । मानव कल्याणका प्रवर्तक, शान्तिका अग्रदूत सिद्धार्थ राजकुमार बालमूर्यको रूपमा उदय भएको दिन वैशाख पूर्णिमा थियो ।

सिद्धार्थ राजकुमारको शैशवकालमा नै राजमाता महामायादेवीको परलोक भयो । बोधिसत्व सिद्धार्थकुमारलाई महामायादेवीकी साखै बहिनी प्रजापति गौतमीले आमाको रूपमा रही पालन पोषण गरी हुर्काएकी थिइन् । यो कुरा बौद्ध इतिहास र बुद्ध जीवनीबाट प्रष्ट हुन्छ । बोधिसत्व सिद्धार्थ राजकुमार प्रारम्भिक यौवन अवस्थामानै सबै प्रकारका शास्त्रहरूमा पारंगत भए । आमा-बाबुको सदृच्छानुसार उनीले विवाह गरे । आफ्नो धर्मपत्नी राजकुमारी यशोधराबाट राहुल नामक प्रथम पुत्र जन्म भयो । संसारको भवचक्रमा पौडन शुरूआत भएको देखी सिद्धार्थ राजकुमार केही चिन्तित भएको देखियो । त्यसकारण बोधिसत्व सिद्धार्थले आफ्नो मन बहकाउन आफ्नो पिता सुद्धोदनको अनुमति लिई आफ्नो सारथी छन्दकसित बाहिर घुम्न गए । चारपटकसम्म बाह्य दृश्यावलोकनमा जाँदा राजकुमार सिद्धार्थले एउटा रोगी, एउटा वृद्ध, त्यसपछि एउटा मृत शरीर तथा

एउटा काषायवस्त्र धारण गरेका शान्तदान्त भिक्षुलाई अवलोकन गर्ने मौका पाए ।

जन्म हुनु दुःख हो, वृद्ध हुनु दुःख हो, रोगी हुनु दुःख हो, मृत्यु हुनु दुःख हो । यी चार निमित्तहरू दृष्टिगत गरी उनी गहृत बेचैन भएका थिए । यी दुःखको उत्पत्ति र अन्त हुने मार्ग दर्शनको अनुसन्धानतिर उनी ढल्के । यसको कारणबाट सिद्धार्थले वैरागी भावनालाई अंगाल्दै शनैः शनैः अवि सदैँ गए ।

करीब २९ वर्षको उमेरमा मानव कल्याणकारी सत्य-ज्ञानको खोजीमा सिद्धार्थ गौतमले आफ्नो राज-दरबारको वैभवशाली तथा विलासितापूर्ण जीवन परित्याग गर्ने निधो गरे । आषाढ पूर्णिमाको मध्यरातमा राज-दरबारबाट महाभिनिष्क्रमण गर्नु भयो । उक्त रात राजकुमारी यशोधराको निमित्त हृदय विदारक घटनाको रूपमा अग्रसर भयो ।

सिद्धार्थ गौतमले आफ्नो महाणिनिष्क्रमण पछि आलारकालम र उदकरामपुत्र भन्ने समाधि दर्शनका सातौं र आठौं विशेषज्ञ तपस्वीहरूबाट आकिचन्यायतन र नैव-संज्ञानासंज्ञायतन नामक ध्यानसम्मको ज्ञान प्राप्त गरे । ती ज्ञान मात्र पनि अपर्याप्त थानी यस भन्दा बढि सुगम मार्गमा जान सक्ने सत्य-ज्ञानलाई सिद्धार्थ गौतमले लाभ गर्न बाँकी नै देखे ।

त्यसपछि ६ वर्षसम्म बडो कठोरपूर्वक दुष्कर

तपस्या गरे । आफ्नो शरीरलाई कष्ट दिएर मात्र ज्ञान लाभ गर्न सक्तीन भन्ने बुझी आफ्नो आत्म रक्षाको लागि अन्नपान गर्न थाले । यो देखेर पंचभद्रवर्गीय भिक्षुहरू सिद्धार्थ गौतमबाट निराश भए ।

२५७० वर्ष अघिको कुरा थियो । वैशाख पूर्णिमाको दिन सुजाता नामकी स्त्रीबाट अर्पण गरेको खीर-भोजन दान ग्रहण गरेपछि वैशाख पूर्णिमाकै रातको प्रथम र द्वितीय प्रहरको याममा आफ्नो पूर्वानुस्मृति ज्ञान, रातको मध्याह्नतिर दिव्यचक्षु ज्ञान र रातको अन्तिम प्रहरमा प्रतीत्य समुत्पादको ज्ञान साक्षात्कार गर्नु भई सिद्धार्थ राजकुमार बुद्ध भए ।

प्रतीत्य समुत्पाद ज्ञान नै निवारणको मार्ग हो । प्रतीत्य समुत्पाद ज्ञानलाई अनुलोम र प्रतिलोम गरेर तृष्णा नै मुख्य दुःखका कारण हुन् । तृष्णा क्षय भएपछि मात्र मानवीय ल्केशहरू नष्ट हुन्छन् । यो तृष्णालाई क्षय गर्ने उपाय नै अष्टांगिक मार्ग हो । दुःख सत्य, दुःख समुदय सत्य, दुःख निरोध सत्य, दुःख निरोधगामिनि प्रतिपदा सत्य । यसरी चतुरार्य सत्यको दिग्दर्शन भयो । यसैको प्रत्यक्षताको रूपमा आधारित खुड्किला नै सम्यक् दृष्टि, सम्यक संकल्प, सम्यक् वचन, सम्यक् कर्म, सम्यक् आजीविका, सम्यक् व्यायाम्, सम्यक् स्मृति तथा सम्यक् समाधि हुन् । तसर्थ वैशाख पूर्णिमाको दिनलाई मानव मोक्ष-दिवस मान्न सकिन्छ ।

बोधिसत्व सिद्धार्थ गौतमले बुद्धत्व प्राप्त गरेपछि निरन्तर ४५ वर्षसम्म मध्यम मार्गको रूपमा बहुजन हिताय, बहुजन सुखायको मार्ग लिई आफ्नो दर्शन-धर्म प्रचार गरे । सर्वप्रथम भगवान् बुद्धले पंचभद्रवर्गीय भिक्षुहरूलाई आफूले लाभ गरेको ज्ञान-मार्ग अवबोध गराए । पंचभद्रवर्गीय भिक्षुहरूले पनि मानव भव सागरबाट मुक्त हुने पाँडी खेलन चतुर भए । बोधिसत्व सिद्धार्थले बुद्धत्व

ज्ञान लाभ गरे पछि सब भन्दा पहिले दिएको धर्मोपदेशलाई धर्मचक्रप्रवर्तन भनिन्छ ।

४५ वर्षसम्मको अवधिभित्र उत्तर भारत र नेपालका हिमखण्ड प्रदेशसम्म भगवान् बुद्धले ज्ञान धर्म प्रचार गर्न बाँकी राखेनन् । प्रकृति र भगवान् बुद्धको अनुसार मानिसको मन स्वभावले अति चंचल हुन्छ । पहिले यसलाई नै नियन्त्रणमा ल्याउन प्रयास हुनु पर्छ । अनि मात्र राग, द्वेष, मोह, लोभ तथा क्रोधलाई विस्तार विस्तारै काबुमा लिन सकिन्छ । जन्म, जरा, व्याधि मरण-यी दुःख हुन् । अप्रियसँग वस्तु दुःख हो, प्रियबाट अलग हुनु पनि दुःख हो । त्यसकारण कुनै पनि वस्तुसित लिप्त भएर नबस, यो नै सुखको अनुभव हो । “अताहि अत्तनो नाथो, को हि नाथो परोसिया” आफ्नो नाथ आफै हो, आफू बाहेक अरू कोही नाथ छैन, यसैलाई मनन गर, अभ्यास गर, अनि मात्र दुलभ नाथ प्राप्त हुन्छ । आफ्नो राम्रो भावनाबाट आफूलाई जति उपकार हुने हो त्यति उपकार आफूलाई जन्माएको आमा बाबुले पनि गर्दैनन् । यो पनि भगवान् बुद्धकै उपदेश हो ।

चित्तलाई सधैं बशमा राख, पाप कर्म नगर, चित्त शुद्ध गर, कुशल काम गर, पुण्य संचय गर, यही नै बुद्धको उपदेश हो । ‘ये धर्मा हेतु प्रभवा हेतुत्वेषां तथागत, हेतु-क्तेषांच यो निरोध एवं वादी महाश्रमणः’ यो कुरा सारिपुत्र भिक्षु हुनु भन्दा अगाडि सारिपुत्रलाई भिक्षु अस्सजितको मुखबाट निस्केको वाक्य हो । यो वाक्यको सारांश तथा गहकिलो अर्थबाट प्रभावित भई भगवान् बुद्धको शरणमा गई सारिपुत्र र महामौद्गल्यायन दुवै बुद्धका अग्रश्रावकको रूपमा उभिन सफल भए । यही वाक्य आजसम्म नेपालमा महायान् र बज्रयानका बज्राचार्यहरूबाट साधारण पूजाआजामा समेत लावा छर्दै उस-बेलाका भिक्षु अस्सजितले भने ऊँ आफ्नो मुखबाट प्रयोग

गरिनै आई रहेको छ । तर यस श्लोकको अर्थ र भाव भने अत्तोपत्तो छैन । हेतुवाद र अनात्मवादको कारणले नै भिक्षु महाकाश्यप पनि अनुबुद्ध भएर जान सक्थे । जुन कुरा भगवान् बुद्धको श्री मुखबाट नै भिक्षु महाकाश्यपलाई अनुबुद्ध भनी बोपणामा गरेको पाइन्छ ।

जुन बेला भगवान् बुद्धले बुद्ध-धर्म अनात्मवादको रूपमा धर्म-ज्ञान प्रचार गरे, त्यस बेला एशिया महादेशमा चारैतिर कालो बादलले ढाकिएँ कुरीतिरिवाज, पशुबलि-ब्राह्मणवाद, पुरोहितवाद र होमकर्मदि महायज्ञ आदिको अन्धविश्वासमा आत्मवादद्वारा उभ्याइएका खम्बाहरूले ढरिलो जग बसालिसकेका थिए । त्यस किसिमका खम्बाहरूलाई एक-एक गरेर मंत्रीपूर्ण भावद्वारा दिइएको धर्मोपदेशबाट भगवान् बुद्धको विजय पताका फर फहराउँदै अघि बढ्न सफल भए ।

बुद्धकालीन ब्राह्मणहरू पनि त्यस बेला निकै धुरन्धर तथा विद्वान र चलाक थिए । यस किसिमका ब्राह्मणलाई भगवान् बुद्धले हेतुवाद र गहकिला धर्म उपदेश अवबोध गराउँदै उहाँहरूलाई निर्वाणपदका मार्गहरू देखाए । उस बेलाका परिव्राजकहरूलाई पनि बुद्धले

फेरि फर्कनु नपर्ने निर्वाण रूपी मार्गमा लग्नु भयो । यसरी धर्म प्रचार गर्दा गर्दै ८० वर्षको उमेरमा कुशीनाराको उपवनमा साल वृक्षको मुनि शैयावस्थामा, भिक्षु आनन्दलाई सम्बोधन गरी आफ्नो आयु संस्कार परित्याग गरेको ३ महिना पछि, वैशाख पूर्णिमाको दिन भगवान् परि निर्वाण हुनु भयो । उहाँको अन्तिम वाक्य थियो— “वय धम्मा संखारा अप्पमादेन सम्पादेथ” । सुभद्र परिव्राजक उहाँको अन्तिम शिष्य थियो । उक्त वैशाख पूर्णिमाको दिन विश्व मानव जातिलाई संवेदनीय दिन थियो ।

भगवान् बुद्ध नेपाल माताको सुपुत्र मात्र नभै विश्वको जन हृदयको तथागत पनि हुनुहुन्छ । अत वैशाख पूर्णिमाको दिन भगवान् बुद्धको जन्म दिनलाई चिर स्मृति दिवस र वहाँले बुद्धत्व (सम्बोधि ज्ञान) साक्षात्कार गरेको वैशाख पूर्णिमाको दिनलाई चिर-प्रेरणादायक दिवस, तथा उहाँ महापरिनिर्वाण हुनु भएको वैशाख पूर्णिमाको दिनलाई चिर-संवेदनीय दिवसको रूपमा हामी बुद्ध जयन्ती मनाउँछौं ।

भवतु सब्ब मंगल !

उपदेश दिने गुरुहरूले मृत्यु पछिको विवरण बारेमा मात्रै उपदेश दिनु हुन्छ । तर त्रिपिटकमा हामीले यस्तो पाउँदैनौं । “सन्दिट्टिको निब्बान” तथा “दिट्ठधम्म निब्बान” यी उक्तिहरू पाइन्छन् । अर्थात् यो धर्म मानिसले स्वयं आफैँ देख्न सक्छ र यसै जीवनमा प्राप्त हुने गर्दछ ।

भिक्षु बुद्धदास
थाइलैण्ड

“विचार”

— रमेश दाहाल, संखुवा-सभा

केही दिन अगाडिको कुरा हो । रामबहादुर आफ्नो गाउँको स्वच्छ हावा चिसो पानी र आफ्ना सपरिवार, आमा, बाबु र साथीहरू सबै त्यागेर ऊ नगरको बाफिलो र दुर्गन्धित हावा लिएर आज नगरमा बस्दछ । के भन्नु छ र उसको पनि त आफ्नो एउटा विचार होला । हुन सक्छ ऊ अधिक विचारहरू लिएर आएको होला तर ऊ संन्यास लिन आएको त हैन । उसले संन्यास लिन चाहेको भए त सायद ऊ नगर पस्दैनथ्यो होला । जो नगरवासी छ ऊ भौतिक सुविधा प्राप्त गर्न खोजिरहेको हुन्छ । तर के रामबहादुर पनि भौतिक सुविधा प्राप्त गर्न र अन्त्यष्टी पछिको जीवनलाई नरक भोगाउन खोजिएको छ होला त ? नगर पस्ने बित्तिकै उसका जीवनमा हरेक समस्या आइपरे तर पनि उसले हिम्मत नहारेको बुझिएको छ । उसले नगरमा बस्दा विभिन्न ठोकर खानु पर्‍यो । उसले कैयौं मान्छेको सेवा गर्‍यो । उमले रात र दिनमा पनि हरेक कार्यहरू गर्ने सन्दर्भमा सोचिरहेकै छ । ऊ एउटा नास्तिक व्यक्तिको शरणमा पर्‍यो । अधर्मी पापी, शोषक, जो सदा सुखमा बसेको, दुःख के हो ? कुनै व्यक्ति कस्तो अवस्थामा रहेको छ भन्ने मनोविज्ञान नजानेको घूर्तको शरणमा परेर पनि सरणको मरण नगर्नु पर्नेमा अप्रत्यक्ष रूपमा मरण पारेकै छ । त्यस्ता अवस्थामा राम बहादुरको मनमा कस्तो भावना उब्ज्यो होला विचारणीय कुरो छ ।

उसको मनले सोचिरहेको होला म आज किन आफ्नो गाउँ, आफ्ना साथी परिवार त्यागेर आएछु । पीर त भएकै होला ।

साँच्चै नै खुलेआम भन्ने हो भने रामबहादुरले गाउँ छोडेर अध्ययन गर्ने होला कि, केही बौद्धिक विकास होला भन्ने विचारले आएको; तर के गरौं आएर बस्न-लाई केही आधार त चाहियो ! उसका एउटा दुईवटा आधार त थिए होलान् तर पनि आज उसको दशाले गर्दा हो- यी उसको बुझिले काम नगरेर हो या उसको संकुचित विचारले हो या आधार १-२ दिन अगाडि देखि सबै चूर्ण भएको छ । खं, खतम भएकै होला नत्र किन यस्तो हुन्थ्यो होला? कसैसँग पनि आजतक यस्तो खालको सामाज्यस्यको वातावरण सिर्जना भएको थिएन । वास्तवमा वाद-विवाद चलनु त साधारण कुरा हो । तर पनि दुवै तर्फ वाद-विवाद चलेको हैन । त्यसैले रामबहादुरको मनमा आज शान्ति छैन उसको अनुहार ज्यादै सुस्त देखिन्छ । यस्ता कार्यले गर्दा उसको-आकांक्षा पूरा हुन सक्छ भन्नु पनि एउटा घातक कुरा हो । शिक्षा हासिल गर्न आजको भौतिक युगमा जहाँ अस्त्र सस्त्रको कालो धुवाँले आकाश नै चिच्छाहट हुने युगमा, जहाँ आस्तिक व्यक्ति पाइँदैन भने पनि हुन्छ त्यस्ता स्थानमा एउटा अनाथ, असहाय, व्यक्तिले शिक्षा हासिल गर्ला र, जहाँ कसैको सहारा छैन ?

आज ऊ विचार गर्छ ती साधुले किन संन्यास

लिएको होला, किन भीख मागेर खाएको होला, अपाङ्ग पनि त छैनन् । उसले पहिले विचार गर्थ्यो । यी व्यक्ति निश्चय नै अल्छी छन् । आफ्नो शरीरलाई खरानिमा घसेर कुरूप पानु पनि त्यति राम्रो कुरा होइन । ऊ विचार गर्थ्यो यो त समाज विगानो कार्य हो । तर आज उसले वास्तविक दृष्टिले हेर्दा कोही समयमा कुनै मान्छेले सन्यास लिन बाध्य हुनु पर्ने रहेछ । आफ्नो लक्ष्य कुनै हालतमा पनि पुरा हुन सक्तैन । आफ्नो आधारले पनि विरोधको भावना सिर्जना गर्दछ, उसको सहारा पनि कोही छैन । उसको पारिवारीक उपलब्धि पनि संतोष जनक छैन भनौं वा उपयुक्त छैन उसलाई कसैको मर्यादा छैन भने अब उसले के गर्ने ? कि त आत्महत्या गर्नु पन्थो, कि त सन्यास लिनु पन्थो, हिन्दू धर्म अनुसार मोक्ष त पाइन्छ ।

कहिले काही उसको विचारमा म'एउटा गोर्खाली-को छोरो त किन सन्यास लिने? मेरो पाखुरीमा तागत छ, मुटुको रगत तातो-रातो छ । सिस्नुको खोले खाएको जौ-फापरको ढिँडो खाएको तागत कम भएको छैन । फेरि कस्तुरी, मृग घोरलसँग को नाचिदेला ? न्याउली र ढाँफे मयूरको गीत कसले सुनिदेला ? ऊरनामा को गएर स्नान गर्ला, मेरी मायालुको नगिचमा बसेर कहिले दुःख र कहिले सुखका कुरा कसले गरिदेला ? मेरी मायालुले के भन्थिन् ? मलाई प्रकृतिले कति हँदै खोज्दी हुन् ? सन्यास लिएपछि त के र, आज छ भोलि छैन । यो

निश्चित कुरा हो अहिले मलाई कसैको सहारा छैन । संभवतः म भोलि अगाडि बढ्न सक्छु । त्यसैले त रात र दिन रोटेपिङ्ग, कहिले माथि कहिले तल । त्यसैले त परिवर्तनशील संसार ! नत्र के को लागी ? हो सामाजिक प्राणीमा कोही भागो र कोही पानी हुनु पर्छ । कोही तल कोही माथि हुनु पर्छ । यही कुरा सोचेर अहिले उसको नसा नसाका रगत तातेको छ । म अवश्य नै यी समस्या हल गर्न सक्छु । यही आत्मविश्वास लिएर आजसम्म ऊ नगरमै बसिराखेको छ । केही उपाय पत्ता लाग्ला कि भनी प्रतीक्षामा छ ।

रामबहादुर कार्की उसको पूरा नाम हो । उसको घर नेपालको पूर्व उत्तरमा पर्छ । गाउँ घरमा उसलाई तुले भन्दछन् । रामबहादुरको नैराश्य आत्मविश्वास, उसको दुखित घटनालाई हेर्दा हाम्रो विचारमा पनि उसको छातीमा अनगिन्ती छाल रहेछन् । उसको मुटु केलाएर हेर्ने हो भने त्यहाँ हजारौं कुराको थुप्रो लागेको छ । यो एउटा बिचारणीय कुरा हो । त्यसैले होला उसको शिर भित्रको गिदीमा बुद्धका विचार धाराले जरो गाडिरहेको । आज चौताराको रूखमुनि ऊ आफूले पोको पारी ल्याएको पहेंलो गेरुवा वस्त्र फुकाली टोल्हाइरहेको छ । सायद उसको मनमा आज तर्क वितर्कका विचारहरू ओहोर दोहोर गरिरहेको होला ।

आनन्दभूमिमात ग्वाहालि

ब.मह हनेबहम्ह अबुजु भाजु बाबुकाजीया बुदिया लसताय् भाजु बाबु रत्न शाक्य,
इबाछे, यलपाखें आनन्दभूमि लय्पौनं ताकालं धर्म सेवा याय् फय्मा धकाः
कान्तायासे १५/- तका दां लःल्हाना बिज्याःगुली आनन्दभूमि पाखें सुभाय् !

थाइल्याण्डमा मैले देखेको बुद्ध र बुद्ध धर्म

— घनश्याम राजकर्णिकर

थाइल्याण्डमा पहिलो पटक पर्यटकको रूपमा गएको हुँदा आफूमा पर्यटक दृष्टि हुनु स्वाभाविक थियो । यहाँको विभिन्न ठाउँमा भएका बौद्ध मन्दिर, मठ, विहार आदि देख्दा तथा आफू पनि बौद्धमार्गी हुँदा मनमा निकै गौरव अनुभव भइरहेको हुन्छ । तर आफ्नै देशमा यस धर्मले खास विस्तृत रूप लिन नसकेकोमा 'दियालोको मुनि अँध्यारो' भन्ने कथन चरितार्थ भइरहेको ठाने । बैंकक शहर पुगेका पर्यटकले त्यहाँका विविध बौद्ध विहार, गुम्बा वा मन्दिरहरू दर्शन नगरेमा उनले बैंकक नै देखेको छैन भने पनि हुन्छ । अतः सर्वप्रथम म बैंककको पश्चिमतिर करीव ५६ किलोमिटर टाढा स्थित नकोर्न पायुमको ११५ मीटर अग्लो भव्य बौद्ध स्तूपमा पुगेँ । टाढाबाट हेर्दा हाम्रा पूजारीले वजाउने घण्टा घोप्प्याइ राखेको जस्तो देखिने यो स्तूप आफैमा पूर्णता भएको जस्तो लाग्यो । भनिन्छ थाइल्याण्डमा सर्वप्रथम यही स्थानबाट नै बुद्ध धर्मको शुरुवात भएको थियो । त्यसपछि बैंकक शहरभन्दा ६० माइल उत्तरतिर रहेको अयोध्या भन्ने पुरानो शहरमा गएँ । चौधौँ देखि अठारौँ शताब्दीसम्म थाइल्याण्डको राजधानी बनिसकेको

यो ठाउँको विभिन्न भागमा भग्नावशेषका रूपमा रहेका दरवारहरू तथा बौद्ध मन्दिरहरू हाल पनि यथावत् नै छन् । यहाँको ढलीटद्वारा निर्मित आँखा चिम्ली पलेटी मारेर बसिरहेको भगवान् बुद्धको विशाल एवं प्रसिद्ध मूर्तिले यस क्षेत्रको अतीतको भव्यताहरूलाई मनन गरिरहेको छ ।

लेखक

विभिन्न बौद्ध मठ, मन्दिर, विहारको परिक्रमा गर्ने सिलसिलामा एक दिन म "बात ट्रेमिट" नामक बौद्ध विहारमा पुगेको हुन्छु । यस विहारभित्र शान्त मुद्रामा आसन ग्रहण गरिरहेको सुनैसुनले निर्मित विशाल बुद्ध भगवान्को मूर्ति देख्दा छक्क पर्छु । १० फीट अग्लो तथा साढे पाँच टन वजनको सुनको यत्रो विशाल

बुद्ध-मूर्ति जीवनमा पहिले कहिल्यै देखेको थिएन । यस्तो पनि कही होला भनी सोचनसम्म पनि सकेको थिएन । यो बुद्ध-मूर्तिको पनि आफ्नै पाराको लामो इतिहास रहेछ । ईसवी सन् १२३३ देखि १३७८ को बीचमा यो मूर्ति निर्माण भएको भन्ने अडकल लगाइएको छ । समयको पाङ्गो घुमिरहुँदा यो मूर्ति बैंकको एउटा उपेक्षित विहारमा घेरै पछिसम्म पनि त्यसै परिरहेको थियो । यसलाई पछि “वातट्रेमिट” विहारमा ल्याई एउटा खुला ठाउँमा सबैले देखि नै गरी राखिएको रहेछ । यो विशाल मूर्ति सुनैसुनले बनेको भन्ने त्यो बेला पनि कसैलाई थाहा थिएन । चौबिस वर्ष अघि अर्थात् सन् १९५३ को मे. २५ तारिखका दिन यस मूर्तिलाई अडसो लगाउन राखिएको वस्तु (कांटा) एकासी भाँचिदा यो मूर्ति चर्किन गयो । त्यसै दिनको राती घनघोर आँधीबेहरी बर्षा समेत हुँदा त्यो चर्किएको ठाउँबाट पानी पस्न गई ठाउँ ठाउँमा फोहोर दागहरू देखिन थाले । अनि विहारका भिक्षुहरूले सफा गर्ने लाग्दा यो मूर्ति चारैतिर रात्ररी टम्म मिलाई प्लाष्टर गरिएको र भित्र चमकिलो पहेंलो धातु विद्यमान रहेको चाल पाए । त्यो बाहिरी प्लाष्टर उष्काउँदै लग्दा भित्र एउटा अर्को बुद्ध मूर्ति देखे-सुनैसुनको विशाल मूर्ति । अनि के थियो र, परालको आगो कै यो शुभ समाचार चारैतिर फैलियो र अनि यसको चारैतिर राम्रो पेगोडा मन्दिर बनाई हिफाजतसँग राखियो जो अद्यापि छँदैछ ।

मेरो अर्को भ्रमण स्थल हो “वात् पो” बुद्ध आश्रम (विहार) । यो विहार बैंककमा भएका बौद्ध विहारहरू मध्ये सबभन्दा ठूलो एवं विशाल रहेछ । चारैतिर पर्खालले घेरिएको यो विहार भित्र पस्ने आठ ओटा ढोकाहरू छन् ।

एक ठाउँमा ३९४ ओटा आसनबद्ध बुद्ध-मूर्तिहरू छन् । मन्दिर भित्रका भित्ताहरूमा बुद्धको सम्पूर्ण जीवनी विभिन्न रेखा चित्रहरूद्वारा अङ्कित भएका छन् । अनि सबभन्दा महत्त्वपूर्ण कुरो एउटा विशाल, भीमकाय, लम्पसार परी लेटिरहेको बुद्ध मूर्तितिर दर्शनाभिलाषी भक्तजनहरूको घुइँचो भइरहेको थियो । सुगन्धमय धूपहरू बालेर सुनीला तपकहरू मूर्तिको यत्रतत्र टाँस्दै नमस्कार गरी श्रद्धा अर्पण गरिरहेको ती भक्तजनहरू देख्दा मलाई स्वयं आफ्नै देशको मन्दिरभित्र भएको अनुभव भयो । निर्वाण प्राप्त गर्न लागेको अवस्थाको बुद्धको यो मूर्तिको लम्वाई ४६ मिटर (१६० फीट) र ऊँचाई १५ मिटर (३९ फीट) रहेछ ।

त्यसपछि म “वात वेञ्चमा वोफित” नामक सेतो इटालियन संगमरमरले बनेको बौद्ध मठ (मन्दिर) मा पुगें । थाइ वास्तुकलामा निर्मित यो मन्दिरको सम्पूर्ण संगमरमरले ढुङ्गा इटालीबाट ल्याइएका र यसलाई आवश्यक चीनियाँ माटो भने चीनबाटै ल्याइएको हो भन्ने कुरो मेरो गाइडबाट थाहा पाएँ । यहाँ स्थित ठूलो पुरानो धातुको बुद्ध मूर्तिलाई सन् १९०१ मा राजा राम प्रथमले सुनको पाताले मोडि दिएका रहेछन् । यो मन्दिरभित्र तीनतिर घेरेर रहेको एउटा ठूलो दलान छ जसमा विभिन्न मुद्रा तथा किसिमका बुद्धका ५१ ओटा धातुका मूर्तिहरू जडेर राखिएको रहेछ । यसो हेर्दा यो मन्दिर केवल बौद्ध मठ मात्र नभई एउटा गजबको बौद्ध संग्रहालय जस्तो देखिदो रहेछ । थाइल्याण्डका अधिकांश मन्दिरहरूमा सर्पका मूर्तिहरूलाई कलात्मक ढङ्गले राखेका हुन्छन् । छानाका टुप्पाहरूमा सर्पका पुच्छरहरू चौसो पारी राखिएको हुँदो रहेछ जुन कुरो यो “वात वेञ्चमा वोफित”

जागृतिको बिगुल

— शि० लक्ष्मी प्रसाद प्रसाई

भोलि बिहान सवेरै
जागृतिको बिगुल फुकेर,
देश भरिका नेपाली
एकै चोटि उठेर
गनेछौं नयां सृजना
हामी सबै जुटेर,
विदेशको मुख नताकी
स्वावलम्बी नै बनेर ।
हामी कहिले गर्दैनौं
थाकेर हामी बस्दैनौं,
बीरका सन्तान नेपाली
कसैसँग कुवतैनौं ।

अघि बढने छौं

— बिनय जंग राणा

हामी सबै विद्यार्थी,
राम्रोसँग पढने छौं,
हामी सबै मिलेर,
देशको विकास गर्ने छौं ।

कक्षा-४ 'ए'

हामी आफ्नो पौरखले
देश उज्ज्वल पार्ने छौं
हामी आफ्नै गौरबलिई
अघि अघि बढने छौं ।

सधैं भलो गर्नेछु

-गणेश प्रसाद सिलवाल

कक्षा ४ 'ए'

म हुँ	नेपालको	छोरो	आपनो	ज्ञानको	साश	ज्योति
नेपालकै	पानी	पिएर	गरीब	माथि		छर्नेछु
आज	म	पढ्दैछु	शोषित	पीडित	गरीबको	
भोलि	ज्ञानी	बन्नेछु	सधैं	भलो	गर्नेछु	

आपनो	पसीना	बगाई
देश	सधैं	भिजाउँछु
देशको	भलो	गरेर नै
जिन्दगीलाई		बिताउँछु

शान्ति पाउनेछौं

-शि० सुधी विजयालक्ष्मी माथेमा

तिमी यो समाजमा	शान्तिनै	खोज्छौ	भने	तिमीले	सबैलाई	ठिक्कगर	दयागर
तिमी यो संसारमा	मानवनै	बन्छौ	भने	तर	कूठ	बोलेर	ढाँटेर
कूट बोल्ने र	फूर्तिगर्ने	बानिलाई	छोड	तिमीले	सत्यतालाई	मान्यता	देऊ
सपनामा	महलबनाई	पापमा	रूऊन	छोड	तर पैसालाई	मान्यता	दिने
							होइन

तिमी साँचै	व्यक्तिकै	बन्छौ	भने	अरू	लालचमा	कुम्न	नखोज
पहिला कसैको	दिल नदुखाउने	बानी	बसाल	कसैको	लहैलहैमा	डुब्न	नखोज
बुद्ध वचनलाई	याद गरी	नम्र वचन	सिक	बुद्ध	वचन र	मानवतामा	डुब्न
मौनतामा	हार नमानो	यसैमा	रमन	सिक	बुद्धले	जस्तै	तिमीले पनि
							शान्ति पाउनेछौ ।

शान्तिको बाटो 'सत्य घटना' यस्तो पनि हुँदोरहेछ

भारतको एक विश्वविद्यालयबाट केही विद्यार्थीहरू सहित दुई जना प्राध्यापकहरू नेपाल भ्रमणको लागि आएका रहेछन् । किनमेल गर्दा गर्दै उनीहरू एउटा घडी पसलमा पसेछन् । पसलेले उनीहरूलाई केही घडीहरू देखायो । यात्रीहरूले घडीहरू हेरे । कुनै पनि घडी मन परेन भनी फर्काइयो । फर्काइएका घडीहरू गनेर हेर्दा एउटा घडी कम पाइयो ।

एउटा घडी नपुग भएको कुरो पसलेले जनायो । यात्रीहरूले घडी सबै फर्काइएको दावी गरे । पसले मानेन । अनि एक जना प्राध्यापकले लज्जित एवं अपमानित भई भने— हेर्नुस् तपाइले हामीलाई चोर सम्झनु भएको छ, यो हाम्रो देश र विश्वविद्यालयको इज्जतको सवाल हो । तपाईंलाई हामीले घडी चोरे जस्तो लाग्छ भने हामी मध्ये सबैमा तलाशी लिनु होस् । त्यसमा पनि चित्त नबुके हामी पैसा तिर्न तयार छौं ।

पसलेले एक एक गरेर सबैको जीउमा छाम्यो । घडी भेटिएन । पसले स्वयं लज्जित भई

उनीहरूलाई जान दियो । "तपाइले त्यसै अरुको बदनाम गर्ने नगर्नुस्" भन्दै यात्रीहरू आफ्नो बासमा फर्के ।

पसलेले घडीको माया छोडिसकेको थियो । वेलुका पसलको ढोका घन्घच्याएको सुनेर पसल खोल्थ्यो । केही विद्यार्थीहरूका साथ उही प्राध्यापक आएको रहेछ । प्राध्यापकले लज्जाले मुख रातो पाउँदै एक जना विद्यार्थीलाई अगाडी सार्दै भने कि घडी यसैले चोरेको हो यसलाई पुलिसमा बुझाउनु परे पनि बुझाउनुस् वा जे दण्ड दिनु छ दिनुस् । तपाईंको घडी यसले लिएको रहेछ । यो लोभीलाई तपाईं कहाँ ल्याएको छ ।

पसले प्राध्यापकको इमान्दारी देखेर छक्क भयो । घडी लिएर विद्यार्थीलाई माफी दियो । र उनले भन्यो, "मानिसमा लोभ हुनु स्वाभाविक हो तर इमान्दार हुनु चाहिँ एउटा विशिष्ट गुण हो ।" त्यो विद्यार्थीको शिर ठाडो भएन । पश्चातापले पसले र प्राध्यापक माथि ढुक्कयो । उसले माफी पायो । वातावरण शान्त भयो ।

सूचना:- आनन्दभूमि तपाईंको पत्रिका हो । यसको हरेक अंक सकेसम्म राम्रो पारेर प्रकाशन गर्नु हाम्रो प्रयास रहेको छ । त्यसैले यसमा प्रकाशित लेखहरू एवं स्तम्भहरू प्रति तपाईंले आफ्नो विचार पठाउनु भएमा यो पत्रिका अठ बढी फल्ने फुल्ने छ ।

बौद्ध-प्रश्नोत्तर-स्तम्भ

★ भूपेन्द्र वस्नेत, झोछे

प्रश्न- वर्णाश्रम अनुसार अछूट भनिएका, दमाई सार्की, कसाई पोडेहरूले श्रामणेर वा भिक्षु भएमा नेपाली भिक्षु संघले उनी-हरूलाई कुन स्थानमा राख्ने गरिएको छ ?

उत्तर- बुद्धधर्ममा कुनै जाति भेद छैन । तर नियम अनुसार श्रामणेर वा भिक्षु बन्न केही योग्यता निर्धारण गरिएको हुन्छ । उक्त नियम अनुसार जो भिक्षु वा श्रामणेर बन्छ ऊ सोही योग्यता अनुसार आ-आपनै स्थानमा रहने हुन्छ ।

प्रश्न- शिक्षा दीक्षा, भिक्षुत्व ग्रहण र उमेरमा सहित जेठो भएमा भिक्षुणीलाई पनि भिक्षु संघमा भिक्षुहरू भन्दा अग्रस्थान प्राप्त हुन्छ कि हुँदैन ?

उत्तर- हुँदैन । आजकाल थेरवादमा भिक्षुणी भन्ने नै नभएकोले यो प्रश्नै उठदैन । तै पनि यस विषयमा जान्न चाहनु हुन्छ भने भिक्षु अमृतानन्द महास्थबिरद्वारा सम्पादित बुद्धकालीन श्राविका चरित्तमा महा-प्रजापति गौतमीको चरित्र पढनु होस् ।

★ गणेश रत्न शाक्य,

यटखा बहाल

प्रश्न- महाकवि अश्वघोष र महाकवि कालिदासका भिन्ना भिन्ने विशेषता के हुन् ?

उत्तर- महाकवि कालिदास काव्य जगतमा श्रेष्ठ छन् भने महाकवि अश्वघोष काव्यमा मात्र होइन बौद्ध दर्शनमा समेत पारंगत छन् ।

प्रश्न- ज्ञानमाला भजन खलःले अनुशरण गर्ने बुद्ध धर्म महायान हो कि हीनयान ?

उत्तर- ज्ञानमाला भजन खलःले अनुशरण गर्ने धर्म केवल बुद्ध धर्म हो ।

★ किरण ज्योति शाक्य

नकबहिल, ल. पु.

प्रश्न- भगवान् बुद्धले सब भन्दा पहिले के बाट ज्ञान प्राप्त गर्नु भयो ?

उत्तर- समाधिद्वारा तृष्णाक्षय गरी ज्ञान प्राप्त गर्नु भयो ।

★ माणिक रत्न स्थापित

मैतिदेवी

प्रश्न- भगवान् बुद्धले अन्तिम घडिमा के उपदेश दिनु भयो ?

उत्तर- 'हृन्ददानि भिक्खवे । आमन्तयामि वो वयधम्मा संखारा अप्पमादेन सम्पादेथ' भिक्षुहरू, अब तिम्रोहरूलाई भन्छु सबै संस्कार नाशवान् छ । अप्रमादी होस राखेर भएर जीवनको लक्ष्यलाई सम्पादन गर । यही बुद्धको अन्तिम उपदेश ।

★ शाक्य बाबु रत्न "अभागी"

सौबहा, यल

प्रश्न- नेपालमा महायान बुद्ध धर्म र थेरवादी बुद्ध धर्ममा कति फरक छ ?

उत्तर- दुबै यानको मौलिक उद्देश्यमा त्यति भिन्नता त छैन, तापनि थेरवाद बुद्धिवादी अर्हत चर्या र महायान भक्तिवादी बोधिसत्व चर्या देखिन्छ ।

प्रश्न- विश्वमा बौद्ध देश कतिवटा छन् र तिनीहरूको नाम के के हुन् ?

उत्तर- मुख्यतः थेरवादी देश ५ वटा र महायानी

देश ६ वटा सहित जम्मा ११ वटा देखिन्छ । थेरवादी-श्री लंका, बर्मा, थाइलेण्ड, कम्बोडिया, लाओस । महायानी चीन, जापान, कोरिया, मंगोलिया, भियतनाम ।

★ रवि शाक्य

ओकुबहाल, पाटन

प्रश्न- बुद्धले बुद्धत्व प्राप्त गरे पछि सब भन्दा पहिले कहाँ धर्मदेशना गर्नु भएको थियो?

उत्तर- सारनाथ ऋषिपतन मृगदावनमा ।

बौद्ध साहित्ये अन्तर्विरोधया भक्तक

— भिक्षु अश्वघोष

थौं आपाःसिनं धैथे धैच्वंगु खं खः-
घात्थेया धर्मला बुद्ध धर्म हे खः । छायाकि थुकी वैज्ञानिक पक्ष व व्यावहारिक पक्षपातीया खं यक्वं दु । थःत अनुभव मज्जु खं बुद्धं छुं कना बिमज्याः । बुद्धं धाल धाय्वं तुं मिखा तिसिना विश्वास याय् मागु मद्दु, लुकःमि कसौटी (हाकुगु ल्वहँते) च्वलाः, मी कालाः परीक्षा याना स्वै थें थःगु न्ह्यप्वी कालाः चिन्तन यानाःजक स्वीकारया धै बिज्यात ।

बुद्ध नं छह्य मानव हृदयं जाःह्य मन् खः । छाया धा सा बुद्धं ईश्वरयात व आत्मायात मान्यता मव्यू । क्राइष्ट व कृष्णं थें जिगु हे शरण वा जि प्रति पूरा विश्वास यात धाःसा दुःखं मुक्त

ज्वी । बुद्धं थथे मघासे जि मार्ग प्रदर्शक जक खः । जि दार्शनिकमखु, वैद्य जक खः ज्या थःथःपिसं हे याय्माः अले जक मनं तुनाथय् थ्यनी । मन शुद्ध याना ज्या हे मयाय्कं दुःखं मुक्त ज्वी मखु । जि सुयागुं दुःखं मुक्तिया जिम्मा मकया । दुःखं मुक्त ज्वीगु उपाय व लँपु जक क्यने फु । थथे सुं धर्म प्रवर्तकतसें धै तःगु मद्दु थें च्वं । थथे स्वय् बले बुद्ध आदर्शवादी मखु, यथार्थवादी खः धाय् फु । तर बौद्ध साहित्य अध्ययन याय् बले अथे मज्जु थें च्वं । अथवा थ्वीका काय् अःपु मज्जु थें च्वं । बुद्धयात आदर्शवादी धाय्गुली हे अप्पो जोड बिद्या तःगु खने दु । थथे जूगु ग्रन्थकारत ज्ञानमार्गे मवसे भक्ति मार्गे वंगुलीनं जुल ज्वी फु ।

बौद्ध साहित्ये थथे घैतःगु दु-बुद्धया प्रति पूर्ण विश्वास मतयुक्तं व्यक्तं स्रोतापन्नं अथवा निर्वाणपदं लायुगु लंप्वी थ्यनी मखु । थ्व अबौद्ध तयु लागी भ्रमया खँ थें च्वं । भगवान् बुद्धया विचार कथं सुं व्यक्तं आर्यं अष्टांगिकं मार्गं अनुसरणं याना जीविका हन धाःसा वं निर्वाण पदं लायु फु ।

बौद्ध सिद्धान्तं अनुसारं स्वीतं हिंसा यायुगु अनुमतिं मव्यु चाहे आपासितं हितं ज्वीगु थयु । तरं बौद्ध साहित्ये कुण्डलं केसिया बाखनं घै च्वं आपासिया हितं ज्वीगु दृष्टिं हिंसा नं यायु ज्यु । कुण्डलं केसिं दुष्टं डाकु थःभातं जूसां स्याना वःहसितं बुद्धं प्रशंसा याना स्वागतं याना विज्यात । भिक्षुणी यानाः बुद्धिं दुपिं मध्ये अग्रं स्थानयुं तै विल । थ्व नं अन्तर्विरोधया खँ थें च्वं ।

दानं बीगु तःघं तरं खुया दानं बीगु बौद्ध सिद्धान्तं माने मयाः । अर्थात् उचितं मजू तरं इल्लोस जातकं कथा अनुसारं खुया लुटेयाना नं दानं बी ज्यु धका क्यना तःगु दु, थ्व नं अन्तर्विरोधया खँ थें च्वं । शायद यथार्थं खँ थ्वीका कायु मफुगुलिं नं थथे थें च्वंगु ज्वी माः ।

अजात शत्रुं स्रोतापन्नं ज्वीगु संस्कारं ज्वना वःह्यं जूसां नं देवदत्तया सत्संगतं थः अबु विम्बिसारं जुजुयात स्याना पापी जुल, स्रोतापन्नं मजुल । हानं थथे नं घै तःगु दु- प्वाथे दुबले निसें बौ स्याइहा जुया वःह्यं । मवूनि बलेनिसें शत्रुं जूगुलिं वैगु नां अजात-शत्रुं जुल । थथे ज्वी

बले देवदत्तया छुं दोषं मदु थें च्वं । हानं विम्बिसारं जुजुं लाकां न्ह्याना चैत्ये विहारे पला छयुगु पापं कायुनं पालिं चिरे याका सिना वनं घै तल । अथे ज्वी बले अजात शत्रुया छुं दोषं मदु थें च्वं । उलिजकं मखु, इमि परंपरा हे बौ स्याइ पि हँ, उकिं कायुं बौ स्याना विल । थथे ज्वी बले कर्म फलं भोगं जकं याःगुथें च्वं । असत्पुरुषया सत्संगतं यानाः थथे जूगु धायुगु थ्वीका कायु अःपु मजूगु खँ थें च्वं ।

देवदत्तं न्ह्यागु जन्मे नं स्थंकेगु जकं ज्या याना वःगु खने दु । बोधिसत्त्वया परमं शत्रुं जूगु जकं जातकं बाखने दु । तरं गबलें गबलें बोधि-सत्त्वसिकं वया जयं जूगु खने दु । बोधिसत्त्व पशुं जूसा देवदत्तं मनूजुया जन्म काःगु दु । बौद्ध साहित्यं घै च्वं मनू जन्म कायुतं यको पुण्यं यायुमाः । बोधिसत्त्वं पापं याःगु फलं पशुयोनी जन्मं कायुमालं धकाः नं जातके उल्लेखं दु । थ्व नं अन्तर्विरोधया खँ थें च्वं । मिलिन्द-प्रश्नं सफुतीं घै तःगु दु देवदत्तं बोधिसत्त्वया विरोधयुं जकं सन, मेमेथायुं पुण्यं नं याना वःगु दु । उकिं बुद्धं नापं जन्म काःवलं । थ्व अध्ययनया विषयं खः ।

बुद्ध धर्मं व्यावहारिकं पक्षपाती खःसा अथे ज्वी कथं साहित्यं नं निर्माणं ज्वी माःथें च्वं । अन्यथा बुद्ध धर्मं यथार्थवादी मजुसे आदर्शवादी जकं ज्वी । अले मेमेगु धर्मया कुवलयुं हे लाः वनी ।

★

पासा

ऐला त्वनेबले जकं वा मिखाया न्होने जकं येकीहा पासा धात्थेंयाहा पासा मखु । ज्या सिधयं घुंका नं नापं मत्वःतोहा पासा हे धात्थेंयाख पासा खः ।

— बुद्ध (दिघ निकाय)

अन्तर्वार्ता

[थाइलैण्डय् खुगू टेलिभिजन स्टेशनत दु । उकी मध्ये बैंगकोकय् स्वंगू स्टेशन दु । थुकी मध्ये रोयल थाइ आर्मि स्टेशनय् वंगु मई २० तारिख खुनु ४।३० वजे भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरया अन्तर्वार्ता प्रोग्राम जुल । ३ करोडं मयाक दुगु थाइलैण्डया जनताति मध्ये टेलिभिजन दुपि तथा स्वैपि प्रत्येक छेय् च्वंपिनि पाखें थ्व प्रोग्राम वडो उत्साहपूर्वक अवलोकन जुल । महाचुला लोकारन राज विद्यालय (महाचुला बौद्ध विश्वविद्यालय) या सेक्रेटरी-जेनेरल भिक्षु डा० एन् खेमपालि महास्थविरं अन्तर्वार्ताया भाषा अनुवाद याना विज्यात । चिकिहाकःसां थेरवाद या छुमां दुगु थुगु अन्तर्वार्ता बुद्ध धर्मया संक्षिप्त परिचय धाय् बह जू—संपादक]

प्रश्न— छःपि थाइलैण्डय् गबलय् विज्यानागु ?

उत्तर— गत मार्च १ तारिख खुनु 'हुफा सवान्' घेगु संस्थाया अध्यक्ष श्री सुचात् कोशलो कित्तिवंया निमन्त्रणाय् श्री लंकां जि थाइलैण्डय् वैगु खः ।

प्रश्न— आः छःपि गन च्वना विज्यानागु ले ?

उत्तर— राजपुरी जिल्लाया पाक्थो घेगु गांया आसपासय् च्वंगु 'हुफा सवान्' घेगु थासय् जि च्वंच्वना ।

प्रश्न— थाइलैण्डय् छाया विज्यानागु ले ?

उत्तर— खतु थ्वयां न्हापा नं जि थाइलैण्डय्

न्याको खुको ति वय् धुन । तर गुबलें हे बाःछि लच्छि स्वयाः अपो च्वने मनंनि । अकिं थुगुसी थन वर्षावास बितय्यानाः थाइ भिक्षुसंघपिनि गतिविधि व वसपोलपिनि कार्यसंचालन विधि सीके घेगु विचारं वैगु खः ।

प्रश्न— जिमिसं न्यनागु दु कि नेपाः छगू हिन्दू राज्य खः । छु अननं थेरवादी बौद्ध भिक्षुपि दु ला ?

उत्तर— दु ।

प्रश्न— गबलें निसें दुगु थें ?

उत्तर— खतु नेपाःया इतिहासय् न्हापांनिसें बौद्ध भिक्षुपि दु । खुसःदं न्हापातक नं नेपालय् भिक्षुपि दुगु खः । तर खुसःदंपाखे छहा जुजुं बौद्ध भिक्षुपि मदय्का छवत घेगु खं नेपाःया इतिहासय् दु घेगु जि न्यनातेगु दु । खुसःदं लिपा आः हानं नेपालय् भिक्षुपि देवल । थुकीमध्ये सर्वं प्रथम वर्तमान नेपाःया इतिहासय् नेपालय् थेरवादी भिक्षु खने दुगु १९३० इस्वीस खः । वसपोल भिक्षु खः प्रज्ञानन्द महास्थविर । अकिं इस्वी १९३० निसें नेपालय् थेरवादी भिक्षुपि देवल घकाः धाय्माः ।

प्रश्न- थौकन्ह्यू नेपालय् थेरवादी भिक्षुपिनि छु स्थिति दु ले ?

उत्तर- थुरू थुरूई थेरवादी भिक्षुपित अनेक बिघ्न-बाधा वल तथा वसयोलपिसं अनेक कष्ट भोगय् यात । तर आः अथे छुं मदु धाय्माः । थेरवादी भिक्षुपि दुहाँ वसांनिसें थ्व न्येदँया दुने, धर्मप्रचारया फल स्वरूप, नेपाःयापि बौद्धत प्रत्येक क्षेत्रं न्हापा स्वयाः आपलं जागृत जुया वैच्वंगु खने दु । युवक वर्गतसैं नं थेरवाद बुद्धशासन प्रति दिलचस्पि तथा च्वंगु खने दु । हालसालय् नेपाःया अधि-राज्य भरिई अन्दाजि न्येहा भिक्षुपि व प्यीहा मयाक अनगरिकार्षि दु धाय्माः । काठमाडौं उपत्यकाय् जक ठिनिगू बिहार व काठमाडौं नं पिने फिखूगू बिहार दु । तर छिकपिसं थ्व मनय् तथादी मते कि बिहार धाय्वं छिकपिथाय् थें ततः थंगु धकाः । जिमिथाय् च्वंगु बिहारत छिक-पिनि विहारय् च्वंगु छुं गुगु शाला (हःल) या दुने न्हानेफु । साब चिकि धं ।

प्रश्न- नेपाःयापि मनूतसैं थाइलैण्डया बारय् छुं स्यूला थें ?

उत्तर- स्यू । थाइलैण्ड छगू तद्दंगु देश खः । अन बौद्ध जुजु दु । यक्को ततः थंगु बिहारत दु व यक्को यक्को भिक्षुपि दु धकाः स्यू । थथे सियावोगु द्वितीय विश्व युद्धया लिपा खः ।

प्रश्न- छःपिनिपाखें थाइलैण्डयापि बौद्धपिन्त छुं सन्देश दुला थें ?

उत्तर- दु । सर्वप्रथम टेलिभिजन स्वैच्वंपि तमाम बौद्धपित थ्व धाय् कि नेपालय् जन्म जुया बिज्याःहा शाक्यमुनि बुद्ध भगवान्या धर्मयातं छिकपिसं न्योन्यास दँ निसैं बांलाक सुरक्षा याना दिल । थ्व बरो प्रसन्नताया खं खः । अतः 'कतञ्जू कत-वेदि' जुया दी सय्केमाः । अर्थात् बुद्ध जन्म जूगु देशप्रति कृतज्ञ जुयादीमाः । नेपाः नापं घनिष्ठ मित्रता तथादीमाः, मैत्री तथादीमाः, लोमंका दी मज्यू । अन्तस छिकपित थ्व धाय् कि सुन्दर तथा दर्शनीय नेपाःया राजधानी छको स्वयादोगु लोमंका दी मते ।

धम्मपदट्टकथा भाग-२

भिक्षु अनिरुद्ध महास्थाविरं अनुवादयानां बिज्यागु धम्मपदट्टकथा भाग-२ आनन्दकुटी विहार गुठो पाखें छापे जूगु दु । मूल्यकितका १०।- जक ।

भूलसुधार

थंगु अंकय् "पुस्तकालय बौद्ध गोष्ठी" समाचारय् माननीय शिक्षा तथा संस्कृति सहायक मन्त्री श्री केशर वहासुर विष्ट ज्वीमाथाय् भूलं शिक्षा मन्त्री जक जूवन ।

थितिकुतिया नातिकुति खँ

- ज्ञान मान तुलाधर

थितिकुतित आपा: याना: मिजंत सिकं मिसात
 आपा: खनेदु । थितिकुतितयसं नातिकुति खँ ल्हाना:
 थम्हं हे दु:ख सिया जुइ । मेपिनि नं थुज्व:पि मनूत अप्व:
 याना: यइमखु । फछिफक्व उज्व:पि मनूतयत् मा:सांम्वा:
 सां ज्याखँय स:ती नं मखु । थितिकुतितय इमिसं स्वयेबलय्
 इपि गुलिखे शुद्धपि, थितिरिति स्यूपि, धर्मात्मा थें भा:पा
 च्वनी । थ्व मनया व मनया, थये याये मत्य: अथे याये
 मत्य: धका: नाना रंगया अर्थ न वयंगु खँ ल्हाना: थ: जक:
 त:धं ताया च्वनी । आ:यागु जमानाय् थुज्व:पि मनूतयत्
 अन्धविषवासी, थम्हं धाक्व मा:म्ह, गजवम्ह धाइ । थुज्व:
 पिनि गुज्व:गु बानि जुइ धा:सां नयेआय् जूसा ल:थल छग:
 घानाहे जुये माली । थ्यूथ्यूगु चिप धका: ल: हा:हा: याना
 जुइ । ल: छफुति हा: यायेवं शुद्ध जुल धका: भापी ।
 सुयातं थ्यूसा नं ल: काय्मा: । काचाक्क ल: मदुसा ध:
 खंसा धलय् जूसां तुतिया पति थुना: नं शुद्ध जुल भा:पा
 च्वनी । अमि थुज्व:गु बांमला:गु बानि जुइ धुंकी कि थ:गु
 म्हय् हे भेदभाव याना: म्हूतुइ थ्यूसा चिप, तुति थ्यूसा
 श्वात धका: अशुद्ध ताय्का च्वनीगु । न्हासय् नं थी मज्यू
 प्यनय् नं थी मज्यू अशुद्ध । थुकथं थ:गु म्हय् हे छ्यनय्,
 छ्वालय्, तुती, न्हासय् गनं हे थी मजीका: थ:गु म्हय् हे
 भेदभाव याना: इपि थ:त हे मछिका: कय्कय् कुना जुइ ।
 थुज्व:पि मनूत सफा सुघर जूसा ला जि हे जिल तर इमि
 म्हय्, छ्यनय् खिति था:सां ज्यू, वस: हाकुसां ज्यू, बसतय्

सि ससि दा:सां ज्यू । तसकं गजवगु खँ ।

आपा: थितिकुति जुल धायेव मनूतसें गुबले
 चितासू सी मखु । गुम्हं मनू सुनानं थ्यूगु ल: हे मत्वना
 धका: थ:हे दु:ख सिया: थम्हंहे ल: ल्हयाहया: ल: त्वना
 जुइ । सुनानं थ्यूगु जा मनया धका: दु:ख सिवा: थम्हंहे
 जा थुया: नया जुइ । गुम्हं गुम्हं हानं सुनानं थ्यूगु मनया
 धका: मानं थ्यूगुयात नं अपमान याना जुइ । इमि
 स्वयेबलय् गुलि त:धंगु ज्या यानाजुया, गुलि त:धंम्ह
 शुद्धम्ह धका: भ्वासि चाया च्वनी । तर व्वासि धायेगु
 जूसा इपि ला अ:ख: बुद्धि कयाच्वपि ख: । सुनानं थ्यूगु
 ल: मत्वना, करपिसं थ्यूगु छुं मनबा धाइम्ह भ्वासिम्ह
 मनूयाके थ्व खँया ज्ञान मदु कि वं का: वंथाय्यागु ल: गनं
 वयाच्वन, सुनां सुनां थिया वनेधुं कल । करपिसं थ्यूगु
 मनया धा:म्हस्यां व नयेगु वस्तु सुनां सुनां व्वबिया हल,
 गुज्व:गुज्व:गु धासय् दिका हल, चिपगु ल्हा:तं थिया हल
 ला निपगु ल्हा:तं थिया हल ला थुज्व:गु धा:सा सीके नं
 म्वा, वास्ता नं मदु छुं ल्या: मदु । वया न्हा:ने थ्यनेव जक
 जात् भात् अने तने थितिकुति खँ वय्का: थ:थम्हं दु:ख
 सिया: मछिका जुइगु ।

थुज्व:गु ज्यालगय् मजूगु बानि द:सा त्व:तेगु
 गुलिखे भि, थ:सहे अभुइ, याउँइ । थ्व थितिकुतितयत्
 हेला याना: गिजय् यानागु खँ मखु, विचा: याना स्व,
 कल्याणगु खँ ख: । मखुसा भगवान् बुद्ध थें जा:म्हिसनं

भिक्षा पर्वबिज्यानाः जात भातया वास्ता मयासे श्रद्धा भावं न्ह्याम्हसिनं व्युगु भिक्षा नं शुद्ध भाग्पा भोजन छाया याना बिज्याइ । सफा सुघर अवश्य याये माः थःगु स्वास्थ्यया निरति मनिगु वस्तु नये नं मज्यू । फोहरयाय लाःगु बासी चीज नं नये मज्यू । हर माःसां म्वाःसां चिप निप वं थिल थ्वं थिल धकाः मूखं जुयाः, तःधं छुनाः म्बासि चाया जुयेगु बांलाःगु खँ मखु । थुकियात ल्वःगु छपु बाखं थन कनां म्हाइपूइ मखु थें च्वं ।

छक्वः छम्ह मनु तपस्या यायेत जंगलय् वन । छथाय् सिमा क्वय् बास यात । व मनु गृहस्वीबलय् नं छेय् थितिकुति जुया । थःत नं करपिन्त नं चित्तासू मदयेका वःम्ह जुयेमाः । अले सिमा क्वय् च्वंसे निसें हे वयागु थितिकुतिगु बानिया चस्मां स्वयाः थन मज्यू अन मज्यू घाघां थाय् लुइकेत हे वयात तसकं थाकुल । गनं ऊंगःया खि दु धाल गनं छु खि, गनं स्याउला दु धाल गनं छु गनं छु यायां थौं थ्व सिमा क्वय् च्वंसा कन्हय् मेगु सिमा क्वय् च्वं वनीगु । गनं ऊंगलं खि फाना हल धाल । गनं धू वल धाल गनं छु वल धाल । थुकथं जुयाः व छगू हे आसनय् थातं च्वने मफु । खुसी म्वः ल्हू वंसां न्हय्क्वःला लिहां-थिहां जक जुइगु । गुवलें म्वः ल्हूइ धुंकाः क्वखं हाचां गाल धाल, गुबलें वं लें कातय्यात धाल, गुबलें ध्वं हाल बिछुक जुल धाल । थये जक जुयाः म्वः छकः ल्हूया वयेत हे वयात बान्हि मयाक बित । नयेगु गुबलय्, त्वनेगु गुबलय् । सुनानं थ्युगु मनया धकाः भिक्षा नं कया नइम्ह मखु । जंगलय् सिसाबुसा काःवंसां साइत, बेसाइत, थ्व ऊंगलं चिपयाना तःगु, थ्व थुज्वःगु उजोगु धकाः गुबलें घां हे लाना जुइगु । अये यायां न थःगु स्वास्थ्य शरिरया गतिपति दत न छुं तपस्या हे याये फत ।

छम्ह वहे मनु म्व ल्हू वंबलय् अन खुसी मेम्ह छम्ह तपस्वी नं म्वः ल्हू वयाच्वन । अले व थितिकुति-

चिया म्वः ल्हूया वन, हानं लिहां वल म्वः ल्हूया वन, हानं लिहां वल म्वः ल्हूल । थये जक यायां वं निक्वः प्यक्वः लिहांथिहां जुजुं म्वः ल्हू वल । वया थुज्वःगु पहः खनाः अजुगति चायाः मेम्ह म्वः ल्हू वःम्ह तपस्वीं छं वःक्वःमछि म्वः ल्हूइ धुंकाः अथेनं हानं हानं लिहांथिहां जुयाः वःक्वःमछि छाया म्वः ल्हूइ माःगु धकाः वयाकें न्यन । अं वहे ला घयागु म्वः ल्हूया वनां गुबलें क्वखं हाचां गाल, गुबलें मेपिसं लें कातय् यानाः बिछुक जुल, हानं म्वः ल्हूइ मायेका बिल धकाः वं लिसः बिल । अले मेम्ह तपस्वीं धाल, स्व छ गपाय् च्वः गंसि जूगु, थन जंगलय् छं छु याना च्वनागु धकाः न्यन । जि तपस्या याये धकाः वया च्वनागु, शुद्धगु थाय्, नये त्वनेगु इधिमिधि मजुगु मदयाः हेरान जुल तसकं मजिल धकाः वं धाल । व मेम्ह तपस्वी धाःसा तसकं हूष्टपुष्ट खाःहे चक्कं । वं धाल- हे पासा, छंगु तपस्या आमज्वःगु छांत गुबलें पुरय् जुइमखुं । आः आमथे मखु, जि नापं तु, जि नापं च्वंजाच्वं, तपस्या पुरय् यायेगु लेंपु जि क्यना बी धकाः वयात थः ल्यूल्युं यंकल । अले थःगु कुटी यंकाः तयाः वयागु अन्धविश्वासयागु थितिकुति बानि फुकं मदयेका बिल । लिपा व नं हूष्टपुष्ट जुयाः ज्ञान थुयेकाः तेजिलो खने द्रयावल । आपालं ज्ञान गुण सीकाः लिपा थःगु अज्ञानगु थितिकुति बानि लुमंकाः थःथम्हं तुं न्हिले मास्ति वयेकाः थःथम्हं तुं धाल- “जि गुज्वःम्ह मूखं जुइ, थितिकुति जुयाः थःथम्हं तुं माःगु धकाः दुःख सिया-जुयागु । बल्ल थन जंगलय् वयाः तपस्या यानागुया फल सी दयेकाः थितिकुतिया पंजलं पिहां वये फत । आः साप हे याउंसे च्वन । आः तिन बल्लं स्वतन्त्र जुल । थ्वहे तःधंगु लाभ जुल ।” थये धयाः व तसकं खुसि जुल । उकि थितिकुतिया बानि व थितिकुतिया चस्मा त्वःते फःसा व तपस्वीयात थें याउंसे च्वनाः न्ह्याबलें सुख दइ अले बुद्धिमानी व कल्याण नं जुइ ।

बोधिवृत्त

- चित्तधर 'हृदय'

अय् लय्जूपि ! थन वा थन वा
केवल जिगु खँ ब्यु छकः न्यनाः,
घेच्चना जि मद्दिक आः नं
यःसा काःवा ज्ञान इनाः ॥

जिगु जुल 'बंगलसिमा' धकाः नां
तर यक्क जिके ज्ञान खनाः,
'बोधिवृक्ष' नां बिल लोकं हे
यःसा काःवा ज्ञान इनाः ॥

फरफर फरफर जिगु हः सं सो
'स्थिर मद्दु सकतां वनिगु फुनाः,'
घाःगु मखा ज्वी, हानं मेगु
यःसा काः वा ज्ञान इनाः ॥

अति तांन्वःपि जिगु क्वय् ध्यनेवं
सिचुयाः नं चिकुचाःगु खनाः,
'सुख नं लिपतय् दुःख हे' घैगु
यःसा काःवा ज्ञान इनाः ॥

हाया बनेवं जिगु : हानं
न्हूचुलि जायाः वःगु खनाः,
चित्तवृत्तिया स्वभाव सीगु
यःसा काःवा ज्ञान इनाः ॥

'बुद्ध' जुयाः वन थुलि हे श्वीकाः
'गौतम' जिगु क्वय् माःछि च्वनाः,
प्रिय पासापि ! छिमि नं उगु हे
यःसा काःवा ज्ञान इनाः ॥

शान्तिया जः

- माया मानन्धर, चसान

अशान्तिया थुगु दूषित फसय्
तर्कना व विवादया इलय्
बुद्धया सिच्चुगु उपदेश इनाः
शान्तिया न्हूजः हय्माल न्हं ।

इर्ष्याया कंयात ल्यहेथनाः
निरासया भावना हाकुतिनाः
अलिच्छ मजुसे नुगः यच्चुकाः
धर्मया दुजः खंकेमालन्हं ।

यःथह्यं थन बेहोश मजुसे
न्ह्यागु ख्यलय् नं जागृत जुयाः
जीवनया थुगु अमूल्य क्यबय्
संघया नस्वाः ह्वलेमाल न्हं

अनित्ययात बांलाक थुइकाः
निर्वाणया लं मात्तुमालाः
धैर्ययात क्वातुकक ज्वनाः
त्रिरत्नयात खंकेमाल न्हं ।

१६ श्युला थें

चीनय् दकसिबय् तःधिकःम्ह बुद्धया मूर्ति

चीनया सछवान प्रान्तस लूसाङ्ग शहरय्, लिंगयून घेगु पर्वतस ७१ मिटरया जाः (उचाइ) यानाः दय्कातःम्ह भगवान् शाक्यमुनियागु प्रस्तर मूर्ति सम्बन्धि संक्षिप्त विवरण थथे खः-

निर्माण काल- सन् ७१३ निसें ८०३ तक, अर्थात् जम्मा ९० वर्ष

छयोयागु नाप- १४.७ मिटर हाकः, १० मिटर व्या

म्हाय्पंयागु नाप- ७ मिटर हाकः

म्हाय्पं प्वाल्य् निह्य मनु नापं च्वनाः दनेज्यु

तापाकं स्वेवल्य् पालिया च्वेयागु निगू भाग समतल ख्यः थें प्रतीत ज्वीगु पालिया च्वेयागु भागया नाप ८.५ मिटर व्या, थुकी न्यागः ट्रक न्ह्यंके फु । तुतियागु पतिचाय् प्यकुंलाःगु टेबिल छगः न्ह्यंके फु ।

अफगानिस्तानयाहा थौंतक बिश्वय दकसिवे तःधिकहा धाःहा बुद्ध मूर्तियागु उच्चाइ ५३ मिटर जक । चीने च्वोहा थो बुद्ध मूर्ति अफगानिस्ताने च्वोहा तःधिकहा बुद्ध मूर्ति स्वयानं १८ मिटर तःधिकः घयातःगु दु ।

चीनय् दकसिबय् चीधिकःम्ह बुद्धया मूर्ति

हालसालेहे चीनया च्यान्सु प्रान्तया सुचाउ शहरस च्वंगु हस्तकला महाविद्यालयया छह्य कलाकार शेन वेंचोङ्ग (३२ वर्षीय) दन्तयाहा दकसिबय् चीधिकःहा बुद्धया मूर्ति दय्कगु जुल । थो साभार रेडियो पोकड तथा सिङ्हा मइ १९८१ बुद्ध मूर्तियाजाः ३ निम्तिमिटर । (मूर्ति ह्यसीकेत सूक्ष्मदर्शक यन्त्रं स्वे माः ।

सम्पादकयात् शोषी

श्री सम्पादक जु,

आनन्दभूमि वर्ष ६ अङ्क १ बैशाख पूर्णिमा विशेषांकया पत्रिकाय् 'छि स्थूला थें' धयागु शोषकय् 'भगवान् बुद्ध' भिक्षु पिनित अय्लाः, खि, च्व, चा, कचिला, हिः आदि वासः या रूपय नकेगु आज्ञा जुया बिज्यात' धयागु खँ छापय् याःगु उचित जूगु मताल । उकीसनं थ्व खँ त बैशाख पूर्णिमाया विशेषांकय् छापय् जूगु ऊन उचित मजूगु ताल । वसपोल संम्यक् संबुद्ध जुया बिज्याकहा, संसार यात परम सत्य या ज्ञान व दुःख निरोधया लागी मार्ग वयना बिज्याःहा महा मानवं यदि अथे धया बिज्याःगु ख हे खःसां दृष्टि तःमप्यो पिनित न्होने थजाःगु खँ अर्थया अनर्थ जुयाः गिल्ला याय्गु लंपु जक चूःलाके थें जुई ।

अथे जूगुलि छलपोलपिके अजाःगु व अथेथें जाःगु खँ त छापय् मयाय्गुया लागी अनुरोध याना ।

राजरत्न
नागबाहाल

[बस्तु अशुद्ध ज्वीफु तर नां अशुद्ध ज्वी मखु । हाकनं छगू ज्याया लागी अशुद्धगु बस्तु मेगु ज्याय् शुद्ध तं ज्वीफु । अथे हे वासः घेगु न्ह्यागु हे बस्तु जूसां शुद्धया प्रतीक खः । बुद्ध थहां हे नां कैबिज्यागु बस्तुयात वसपोलया जन्म दि खुन्हु नां काय् मज्यू घेगु मदु । दृष्टिकोण सकसियां बराबर ज्वीमखु । थ्वीके माःगु, सीके माःगु खँ न्ह्यागु इलय् जूसां थ्वीकेगुली छुं नं बाधा मताय्गु हे बांलाः ज्वी । थ्वया सिबय् बरू सीकल थ्वीकल कि हानि ज्वीगु बस्तुयागु नां तकं मकाय्गु धाःसा वेस ज्वी ताया । थःगु बिचाः प्वंका हःगुली धन्यवाद ।

-सम्पादक]

सम्पादकीय

पञ्चशील

बुद्ध धर्ममा रहेको एक विशेषता पञ्चशील हो । शीलको अर्थ नियम वा सदाचार हो । यो सदाचार कुनै पनि व्यक्तिको लागि आवश्यक वस्तु हो । नियम विना समाज स्थिर हुँदैन । समाज विना व्यक्तिको सुख-शान्तिको कुनै मूल्य रहँदैन । समाजमा बसोस् या संन्यासी जीवन विताएर एकलै बसोस् सुख-शान्तिको लागि मानिस प्रयत्नशील रहने हुन्छ । अरू धर्मका संन्यासी र बुद्ध धर्मका भिक्षुमा फरक छ । भिक्षुहरू गृहस्थदेखि अलग रहेता पनि उनीहरूको संबन्ध हुन्छ । संबन्धको नियम विना उनीहरू बुद्धधर्मालम्बी भई त्यसमा सरिक हुन सक्दैनन् । भिक्षुहरू प्राप्तिमोक्ष (२२७) अघि शील पालन गरेर वसेका हुन्छन् । यो उनीहरूको लागि आवश्यक हो ।

मानिसहरू सुख शान्तिको लागि एक न एक जीवनोपयोगी धर्ममा संलग्न रहेर मोक्ष प्राप्तिको अभिलाषा राख्दछन् र विश्वासका साथ धर्ममा अनुयायी रहन्छन् । बुद्ध धर्ममा उपासक उपासिकाहरू विहारहरूमा गई पञ्चशील ग्रहण गर्दछन् र आफूलाई बौद्ध ठान्दछन् । दिर्घ निकाय, महावग्ग-४२ मा भनिएको छ, “सब्ब

पापस्स अकरण-कुसलस्स उपसम्पदा । सचित्त परियोदपनं-एतं बुद्धानुसासनं ।” कुनै पनि अकुशल हुने काम नगर्ने । जुन सुकै कुशल हुने कुरा संचय गर्ने र आफ्नो चित्तलाई परिशुद्ध गरी निर्मल गर्ने । यी कुराहरू भगवान् बुद्धहरूका संक्षिप्त अववाद र अनुशासन हुन् ।

शरीरद्वारा गरिने अकुशलहरू जस्तै अरूलाई मार्ने र शासना दिने, अर्काको धनसम्पत्ति अधार्मिकरूपले जबरजस्ती लिने, चोर्ने र लुट्ने तथा अधार्मिकरूपले अन्यायपूर्वक मंथुन सेवन गर्ने र वचनद्वारा गरिने अकुशल जस्तै अर्कालाई हानी हुने गरी हुँदै नभएका कुरा कुरा गर्ने, मिलीजुली बसेकालाई फुटाउन चुगली गर्ने, अर्काको कानलाई तकलीफ हुने गरी गाली गर्ने, कडा शब्द प्रयोग गर्ने र हप्काउने, कूठो असत्य विषय वस्तुलाई साँचै भएको ठेँ गरी बताइ दिने आदि कुरा परित्याग गरी नियम पालन गर्नु शील पालन गर्नु हो ।

यसरी हिंसा नगर्ने, चोरी नगर्ने, आदि कुरा समावेश भएको पञ्चशील प्रति आस्था राखेर आज आफूलाई बौद्ध मान्ने सबैले यी कुराहरूलाई व्यवहारमा पनि

प्रयोग गर्नु बाञ्छनीय छ । व्यवहारम हेर्नौं भने प्रत्येक बौद्धहरू पञ्चशीलका विरोधी जस्ता देखिन्छन् । नेपाल लगायत अन्य राष्ट्रहरूले पनि पञ्चशीलको सराहना गरिराखेका छन् र बुद्धलाई उदाहरण बनाई आफू पनि चोखो शान्तिप्रिय हो भन्ने देखाउने गरेका छन् । तर कुनै पनि कुरा व्याख्या गरेर, सराहना गरेर र नैतिक समर्थन गरेर मात्र त्यसबाट हुने फल प्राप्त गर्न सक्दैन । सराहना गरे पछि अनुकरण गर्नु, पालन गर्नु र व्यवहारमा उत्रने गर्नु नै साँच्चैको सत्यता हो, चोखोपन हो ।

शिक्षा-दीक्षा देखावटको लागि र अरूलाई सिकाउनको लागि मात्र होइन, आफूले पालन गर्नको लागि पनि हो । अरूलाई परे वेदान्त, आफूलाई परे मरणान्त' सम्झेर नियम नियमको लागि जस्तो गरेर आफूलाई फाइदा हुने प्रकारको उखान टुक्का जोड्ने र उदाहरण

पेश गर्ने गरी पञ्चशीललाई प्रयोग गरिएको आजको समाजमा स्पष्ट देखा परेको छ । पञ्चशीललाई मान्ने सबैले व्यवहारतः त्यसलाई पालन गर्नु आवश्यक छ । 'ताक परे तिवारी नत्र गोतामे' नीति छोडी प्रत्येक बौद्ध र बुद्धलाई उदाहरण बनाउने व्यक्ति र राष्ट्रले मनसा-वाचा-कर्मणा पञ्चशीललाई पालन गर्नु अत्यावश्यक छ । तब व्यक्ति, समाज र राष्ट्रमा पर्यन्त सुख-सुव्यवस्था स्वतः स्थापना हुन्छ । यस तर्फ उपासक उपासिका बौद्धहरू मात्र होइन भगवान् बुद्ध प्रति श्रद्धा राख्ने व्यक्ति र राष्ट्र पर्यन्त साराले व्यावहारिक रूपमा अग्रसर हुन हामी अपील गर्छौं । पञ्चशीलमा आस्था राख्न दिने दिलाउने प्रयत्न शान्तिप्रिय हाम्रो सरकारले पनि अवश्य गर्ने छ भन्नेमा पनि हामी ठूलो आशा एवं विश्वास लिन्छौं ।

बुद्ध अझ पनि छन् कि छैनन् ?

यस्तो प्रश्न सोधिएमा बुद्धको यस उक्तिलाई उध्दृत गरेर जवाफ दिन सकिन्छ । बुद्धले भन्नु भएको छ- "ए आनन्द तथागतले सिकाउनु भएको धम्म र शील प्रष्टरूपमा व्यक्त भै सकेको छ मेरो शेष पछि यही नै तिम्रो गुरु हुनेछ ।

आज पनि हामी धम्म र विनयको अध्ययन गर्दछौं र यसबाट लाभ प्राप्त गर्दछौं त्यसैले गुरु आज पनि छंदैछ । निर्वाण हुने बेलामा बुद्धका मुखबाट निस्केका यी वाक्य सुप्रसिद्ध छन् । यस कुरालाई विचार गरेर बुद्ध अझै हुनुहुन्छ भनी भन्न सक्दछौं ।

विषय-सूची

काठमाडौं

ध्यान भावना

२०३८ श्रावण २ गते आषाढ पूर्णिमाको दिन आनन्द कुटी विहारमा स्वयम्भू ज्ञानमाला भजन सहितको बुद्ध पूजा पछि भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरले धर्म देशना गर्नु हुँदा भन्नु भयो— “ध्यान भावनाको अभ्यास गर्नु नै धर्म हो । भावनाको अर्थ हो बृद्धि र अन्तर्मुखी हुनुको अभ्यास गर्दै लैजाने ।”

भगवान् बुद्धले भन्नु भएको कुरा उल्लेख गर्नु हुँदा उहाँले भन्नु भयो— “अष्टपरिष्कार दान भन्दा आनापान सति भावना सर्धै सजग र होशियारी हुनु अर्थात् आश्वास प्रस्वासमा ध्यान दिई रहनु ठूलो छ । भावना बलियो भए मात्र शान्त चित्त भैरहन सक्छ । भावना अभ्यासको लागि अध्ययन र अभ्यास गर्नु आवश्यक भएको कुरो बुझ्नु परेको छ । अर्थात् अध्ययन र अनुभव महत्त्वपूर्ण कुरा हुन् । यसको फल यहीं पाइन्छ, तर स्मरणीय छकि हृदय स्वच्छ र इमान्दारीपूर्ण हुनु पर्छ । यसरी सति पढान भावना अभ्यास गर्न सके सात दिन मै फल पाउन सकिने हुन्छ ।”

आनन्दभूमि

नेपाल विपस्सना केन्द्र गुठी (टुष्ट)

२०३७ साल चैत्र महीनामा श्री कल्याणमित्र सत्यनारायण गोयन्काज्यूको निर्देशनमा स्वयम्भू स्थित आनन्दकुटी विहारमा दशदिने विपस्सना ध्यान सिविर भएको थियो । उक्त सिविर पछि श्री मणि हर्ष ज्योति कंसाकार, श्री यदुकुमार सिद्धि बज्राचार्य, श्री भक्तिदास श्रेष्ठ, श्री विश्वनाथ रजोदिया तथा श्री द्वारिकादास मानन्धरहरूको नेतृत्वमा नेपाल विपस्सना केन्द्र गुठी स्थापना भयो ।

सोही गुठीको निर्णय अनुसार गत चैत्र महीना देखि अखण्ड रूपमा प्रत्येक शुक्रबार साँझ ६ बजे देखि ७ बजे सम्म आनन्दकुटीमा विपस्सना ध्यान कार्यक्रम चलिरहेछ ।

त्यस्तै बूढानिलकण्ठमा बनाइएको विपस्सना ध्यान केन्द्रमा पनि पुरूष-महिलाहरूको दुई समूह गरी ३-३ दिनको विपस्सना ध्यान सिविर भइसकेको छ ।

अढाई करोडको सहायता

लुम्बिनीमा निर्माण हुने सांस्कृतिक केन्द्रका सम्पूर्ण

भवनहरूको लागि जापानको बौद्ध संस्था रे यू काइले लुम्बिनी विकास समितिलाई ने. रू. २ करोड ५२ लाख सहायता स्वरूप दिने निर्णय गरेको कुरा उक्त समितिबाट थाहा भएको छ ।

जापानको रे यू काइ संस्थाबाट लुम्बिनी विकासका लागि पटक पटक गरी ने. रू. ५२ लाख ४४ हजार २८२ प्राप्त भइसकेको छ ।

लुम्बिनी विकास समितिका अनुसार सो रकम समितिको खातामा जम्मा गरिएको छ र अहिलेसम्म चन्दाबाट प्राप्त रकम एक पैसा पनि खर्च भएको छैन ।

प्रो. बी. जी. गोखले काठमाण्डूमा

अमेरिकाको बाके फोरेष्ट कलेज विश्वविद्यालयका प्रकाण्ड विद्वान् श्री बी. जी. गोखले त्रिभुवन विश्वविद्यालय सामाजिक शास्त्र अध्ययन संस्थानको निमन्त्रणामा त्रिभुवन विश्वविद्यालयमा अनुसन्धानको निमित्त काठमाडौं आउनु भएको थियो ।

गत श्रावण ४ गते उहाँको सम्मानमा भृकुटी मण्डपस्थित नयाँ बुद्ध विहारमा भिक्षु सुमंगलको सभापतित्वमा एउटा समारोहको आयोजना गरिएको थियो ।

आफूले पाएको स्वागतको प्रत्युत्तरमा उहाँले भगवान् बुद्धको जन्मभूमि नेपालमा आउन पाएकोमा आफू ज्यादै भाग्यमानी भएको बताउनु भयो ।

बौद्ध दर्शनमा "निर्वाण" के हो भन्ने विषयमा उहाँका विशद व्याख्याले उपस्थित विद्वान् समूहमा निक्कै प्रभाव परेको थियो । उहाँको भनाइमा भगवान् बुद्धले यस संसारलाई दिएको देनलाई राम्ररी बुझ्नु हो भने धेरवादी बुद्ध धर्मको अध्ययन गर्न अति आवश्यक छ । धेरवादी बुद्ध धर्म अध्ययन गर्नलाई त्रिपिटकको अध्ययन जरूरी छ जुन पालि भाषाको अध्ययन विना सम्भव छैन ।

एक महीने धर्म देशना

गुंला धर्म महीना भरि अर्थात् श्रावण १७ गते शनिवारदेखि भाद्र १३ गते शनिवारसम्म निम्न लिखित स्थानहरूमा विभिन्न भिक्षुहरूबाट बुद्ध धर्म सम्बन्धी धर्म देशना हुँदैछ ।

आनन्दकुटी विहार—	बिहान ७ देखि ८ सम्म
श्रीधरविहार—	दिउँसो ४ देखि ५ सम्म
गणमहाविहार—	दिउँसो ५ देखि ६ सम्म
मणिमण्डप विहार—	" ४ देखि ५ सम्म
काठमाडौं चसांदो—	बेलुकी ७.३० देखि ८.३० "
धर्मकीर्ति विहार—	बिहान ६.३० देखि ७.३० "

धर्म-देशना

ध्यानकुटी विहारमा वर्षावास ३ महीनाभित्र प्रत्येक शनिवार दिउँसो चार बजे विभिन्न भिक्षुहरू र अनगारिकाको तर्फबाट धर्म देशना हुँदैछ ।

श्रीलंङ्का

सय जनाको एक दिनमा प्रव्रज्या ग्रहण

गत जून २८ तारीखका दिन सय जना युवकहरूको प्रव्रज्या गर्ने कार्य भव्य रूपमा श्रीलंङ्काको अनुराधपुरमा सुसम्पन्न भयो । त्यस्तै २७ तारीखका दिन ५०० जना श्रामणेरहरूले उपसम्पदा दीक्षा लिई भिक्षुत्व ग्रहण गरे ।

कोलम्बोबाट प्राप्त समाचार अनुसार उक्त समारोहमा २७ र २८ दुवै दिन श्रीलंङ्कामा भिक्षुगण, महामहिम राष्ट्रपति जुनियस रिचर्ड जयवर्धनज्यू प्रमुख मन्त्रीगण तथा विभिन्न गण्य मान्य व्यक्तिहरू उपस्थित थिए ।

ललितपुर

यशोधरा बौद्ध परियत्ति पुस्तकालय

गत श्रावण १० गते ल. पु. यशोधरा बौद्ध विद्यालयमा बौद्धाशिक्षार्थीहरूको मानसिक तथा बौद्धिक विकास गर्न चाहिँदो पुस्तक संकलन गर्ने उद्देश्यले एक बैठक बस्यो । उक्त बैठकले “यशोधरा-बौद्ध परियत्ति पुस्तकालय समिति” गठन गर्‍यो । नव गठित समितिमा भिक्षु कुमार काश्यप सहित ५ जना सल्लाहकारहरू र पदाधिकारीमा क्रमशः बाबुरत्न नापित-अध्यक्ष । सबिता धाख्वा-उपाध्यक्ष । सरला अमात्य-सचिव । पञ्चराज शाक्य-उपसचिव, राजेन्द्र शाक्य-कोषाध्यक्ष रहनु भएको छ ।

ये

भोजनया लागी स्थायी कोष

आनन्दकुटी विहारय् विज्यानाच्चर्चिपि भिक्षु संघ-यात जलपान व भोजनया व्यवस्थाया लागी आनन्दकुटी दायक सभायापाखें छगू स्थायी कोष दय्कूगु दु । उगु धुकूया लागी श्रद्धावान्पिसं गुहालिकथं व्यूगु दां मुदती छाताय् जंम्मा यानाः उकिं वःगु व्याजं भन्तेपिन्त छु नं छुं भोजनया व्यवस्था जुया च्वंगु दु । उगु हे धुकूयात गुहालिकथं दिवंगत अबु श्री जगतरत्न तुलाधरया पुण्यस्मृतिस श्री त्रैलोक्यरत्न तुलाधर प्रमुख सकल परिवारपाखें ५०००।- दां बिया दीगुलिं आ. कु. दायकसभापाखें वय्कः पिन्त साधुवाद बियादीगु दु । मेपिसं नं थुकथं ल्यूल्हू कायाः सहयोग याना दी धंगु दायक सभां अनुरोध याःगु दु ।

लुमंके बहजू आनन्दकुटी विहार गुठी पाखें आनन्द कुटी विहार बासी भिक्षु पिन्त भोजनया लागी लय्लय् पति प्यसः अनुदान स्वरूप बिया तःगु दु ।

आनन्दभूमि

मिच्यागूगु वार्षिकोत्सव

१९०१ गुंला (१८ श्रावण) खुनु गणमहाविहार या मिच्यागूगु वार्षिक उत्सव सुथंनिसें ज्ञानमाला भजन, बुद्धपूजा, पवित्र आस्थि धातु प्रदर्शन आदि थी थी ज्या ऊवः दय्काः सम्पन्न जुल । भिक्षु संघ व अनगारिका पिन्त जलपान भोजन श्री साहु हर्षरत्न, सानुरत्न स्थापितपिनि पाखें जुल ।

न्हिनय् विभिन्न विहारया उपासिकापिनिपाखें स्तुति मुँज्या न्ह्याइपुक जूगु दु । उक्त अवसरय् भिक्षु सुबोधानन्द महास्वविरं गणमहाविहारया निर्माणया खँ प्वंका विज्यात ।

वार्षिकोत्सव

२०३८ श्रावण ३ गते भुइँख्यः स्थित आनन्द भुवन विहारय् वार्षिकोत्सव मानय्थात । उक्त अवसरय् बुद्धपूजां लिपा भिक्षु कुमार काश्यपं धर्मदेशना यानाः धं विज्यात, “बुद्धपूजा व धर्म श्रवण यानां जक गाः धकाः सन्तोष जुया च्वने मज्यु । कीसं बुद्धया उपदेशयात न्यनायें दैनिक जीवनयत्न छयलाः न्ह्यःने यंके माला च्वंगु दु । अले जक धात्थेंया बुद्ध पूजा व बाखं न्यनागु सार्थक ज्वी ।” अन्तय् श्री साहु भुवन कृष्ण मानन्धरं सकल उपासक उपासिकापिन्त जलपान याका दिल :

यल

शंखमूलय् बुद्धमूर्ति स्थापना

नेपाः उपत्यकाया प्राचीन तीर्थस्थल शंखमूलय् न्हूगु बुद्ध विहार निर्माण जुयाः उगु विहारय् वंगु असार ४ गते भूमिस्पर्शं मुद्राम्ह ३७ इन्च तःधिकःम्ह नेपाया हे

हाकुगु ल्वहंतं दयकातःगु बाँलाःगु बुद्धमूर्ति स्थापना जुल ।
कलाकार श्री बुद्धरत्न बज्राचार्यं दयका विज्याःगु
उगु बुद्धमूर्तिया लागि त्तुगु खचं २५००।- निदोत्यादां
नागबहाया सानुकाजी घोरा शाक्यं प्रदानयाना बिज्यात ।

थाइलैण्ड

भिक्षु धम्मशोभन

थाइल्याण्डया बैंकक् शहरय् अध्ययन याना
बिज्यानाच्चवंह भिक्षु धम्मशोभन महा चूलालंकार भिक्षु
विश्वविद्यालयपाखें बी. ए. उतीणं जुल ।

न्हूगु प्रकाशन

१. विश्वधर्म प्रचार देशना (प्रथम भाग)
२. विश्वधर्म प्रचार देशना (भाग-२)
३. लुम्बिनी विपस्सना

लेखक- अग्गमहा पण्डित महासी सयादो
अनुवादक- भिक्षु ज्ञानपूर्णिक
प्रकाशक- धर्मकीर्ति विहार

बुद्ध धर्म गुलित गम्भीर, विपस्सना ध्यान वः
लाकेत छु याय्माः, ध्यान बःलाय्वं मनु गुलित च्वय्
थाहाँ वं जि व जिगु धैगु अहंभाव मदयकेत ध्यान हे
याय्माः धैगु खँ ध्वीकेत उपयुंक्त सफूत तसकं ज्या
ख्यलेदु ।

बर्मा

बर्माय बुद्धशासन संशोधन अभियान

बर्मा छगू बौद्ध देश खः । अन निगू लाज्जति भिक्षु
पिदु । यक्वं भिक्षुपि अनुशासन हीन जुया बुद्ध धर्म थःगु
जीविकाया न्ह्यवोसा याना च्वंगु ऊन् ऊन् सीमानागे जुया
वोगुलि बर्मासरकारं बुद्धशासन चिरस्थायी याय्त थुगु
वातावरण मिलेमजुगु खना विद्वान व अनुशासित तथा

नियम पुरेजूपि सलंस जक मखु दोलंदो भिक्षु संघया छगू
“बुद्ध शासन शोधक मण्डल” दय्कल । उगु भिक्षु संघया
निष्पक्ष निर्णय अनुसार भिक्षु जीवनयात मलोकयं म्हासु
वसः पुना ध्यबा कमाय् याय्गुली भुले जुया च्वंपि गथे कि
ज्योतिष शास्त्र स्वय्गु (जातःस्वय्गु) मंत्र तंत्रया विश्वास
याना जंत्र मीगु, वासःयाना ध्यबा कमाय् याय्गु, थःके
मदुगु चमत्कार दु धकाक्यनेगु, ज्या याना जीविका हना
च्वनेगु अले पाराजिका प्यंगु मध्ये नं तक्यना च्वंपि भिक्षु
पिन्त भिक्षु संघया न्ह्यःने हया समठे याका थःगु इच्छां हे
चीवर तोतका छोगु समाचार दु । थुगु बारे वृस्तित खँ
लिपाया ‘आनन्दभूमि’ पत्रिकाय् प्रतीक्षा याना दिसं ।

भिक्षु अमृतानन्द लिहाँ बिज्यात

पूज्य आचार्य भिक्षु अमृतानन्द महास्थविर दर्चिछ
मयाक श्रीलङ्का व थाइलैण्ड च्वना आरामकया, कसिण
भावनाया अभ्यास व बौद्ध देशया भिक्षु पिनिगु दिनचर्याया
बारे नं अध्ययन याना लिहाँ बिज्याना आनन्दकुटी विहारे
च्वना बिज्यागु दु । वसपोलं आःहानं सफूच्वय्गुली ध्यान
तया बिज्यार्थे यें, यले इले बिले बाखें कना बिज्याना
च्वंगु दु ।

चर्चा दु-आःला अमृतानन्द भन्ते न्हापार्थे कोथाव्
गुप्त वास च्वना सफू जक च्वया विमज्यासे धर्म देशनानं
याना बिज्यात । आनन्दकुटी गुँला लच्छि यंकं सुथे ७
निसें ८ तक बाखें कना भावना नं याका बिज्यात । पिने
पिने नं धर्म देशना याना बिज्याना च्वन । बाखेंया
विषयनं न्हून्हूगु कना बिज्याना च्वन ।

ये

सतः दय्का बुद्ध प्रतिमा स्थापना यात

ने. सं. १९०९ गुंलाथ्व वंगु पारु खुन्हु चस्वां-
व्दो त्वाःलय् त्वाःया दाजु किजापिनिगु ग्वाहालि चन्दा

संकलन यांना १९९० सालय् स्वस्वाय् व्वया पाःता जुईक दुना च्वने धुंकगु सतःथात हानं न्हु कथं पुनः निर्माण यात । उगु सतः निर्माण याय्त उठे जुगु धिबा जम्मा ३६२७।२५ खः । उकें मचागु फुकक दां चन्द्र बहादुर मानन्धरं (बांला) नं तथा सतः दय्कूगु जुल । उगु सत-लय् भिक्षु महासंघया विधिकथं बुद्धप्रतिमा स्थापना व भिक्षु महासंघयात अष्टपरिष्कार दान्त व अनागारीका पिन्त भोजन नापं ज्ञानमाला भजनं खलः व उपासक उपासिका पिन्त जलपान याकुगु जुल ।

उगु सतः दयेकेत थःके बलशक्ति दुयें छम्ह हे ज्यामीत तयम्बाःक संघरत्न मानन्धरं श्रमदान यांना दीगु खं नं त्वाया दाजु किजा पिनि पाखें सीदु । उगु सत-लय् बुद्ध स्थापना यायत् नेपाल बौद्ध परियत्ति गण महा विहारया शिक्षक भाजु स्वयम्भू रत्न बज्राचार्य निःशुल्क बुद्ध प्रतिमा दयका ब्यूगु खं नं सी दुगु दु । नापं चस्वां-व्योय् गुँला लद्धि यंकं बुद्ध कालीन विषय कया आपालं भन्ते पिनि पाखें धर्म देशना नं जुया च्वंगुदु ।

प्यंगू दुर्लभ वस्तु

- १) धार्मिक पूर्वकं ज्यायाना कमाय्याना भोग सुख याय् दय्माः घैगू दुर्लभ
- २) धार्मिक पूर्वकं कमाय्याना यशकीर्ति दय्मा घैगु नं दुर्लभ ।
- ३) धार्मिक पूर्वकं कमाय् यांना थःथिति नापं ताकाल तकं स्वाना च्वनेगु नं दुर्लभ ।
- ४) निर्दोष पूर्वकं कमाय् यांना थःथितिपि नाप च्वना लिपा सिनां सुगति वने दय्मा घैगु नं दुर्लभ ।

थ्व प्यता वस्तु प्राप्त याय्त प्यता गुण धर्म दय्केमाः धका बुद्धं अनाथ पिण्डक महाजन यात कना बिज्यातः-

- १) श्रद्धा (विश्वास) २) शील (सदाचार) ३) त्याग (उदारहृदय) प्रज्ञा (विवेक बुद्धि) (साभार बुद्ध कालीन गृहस्थी)

प्यंगू प्रकारया मनुत

- १) गलित जुल द्वोन धका मस्यूहा
 - २) गलित जुल ज्याद्वोन धका स्यूहा
 - ३) गलित मदु ज्या मदु धका मस्यूहा
 - ४) गलित मदु ज्या मदु धका स्यूहा
- क्लेश दुपि मध्ये दु धका मस्यूहा, अर्थात् गलित जुल धका मस्यूहा नीच खः ।
स्यूहा उत्तमहा मनु खः ।

सुनानं मनुतय्त ज्याय् खेले दुगु कथं बगीचा, सिमापीगु, ता दय्केगु, व्वंगा, पुखू, सतः फल्चा आदि दय्का बिल धासा वया चान्हन्निहं धर्म बढे ज्वी, भिज्वी ।

(बुद्ध)

लुमंकादिसं

आनन्दकुटी बिहारे गुँला लच्छि यंकं आचार्य अमृतानन्द महास्थविरपाखें
बुद्ध शासनया इतिहासया बारे धर्मदेशना याना विज्याना च्वंगु दु । सुथे ७
निसें ८ तक १५ मिनेट ति भावना नं जुया च्वंगु दु ।

★ ★ ★ ★

भावनाया बाखं

गुँला जोछि धर्मकीर्ति बिहारे संज्ञाइले ६ बजे निसें ७ तक महासी
सयादोया भावना बारे व्याख्या याय्गु कार्यक्रम जुया च्वंगु समाचार दु ।

★ ★ ★ ★

आनन्दभूमी क्वसः विल

मय्जु शुशिला कंसकारया इहिपाया लसताय् मेमेगु क्वसःबा नापं छम्ह
उपासकं आनन्दभूमिनं क्वसः बिया दीगु दु । श्व न्हूगु बांलागु विचाः पिकषा दीम्ह
खः भाजु देव हर्ष तुलाधर । वय्कलं मय्जु शुशिलायात दच्छियंकं आनन्दभूमिया
प्राहक यानाः रसिद क्वसः बिया दीगु खें थ्यंगु दु ।

थथे हे रत्न बहादुर उपासकं नं श्रीमती मञ्जु थापायात आनन्दभूमि क्वसः
बीगु खें न्ह्यथना दीगु दु ।

आनन्दकुटी विहार पुनः निर्माण जुया च्वंगुया आय-व्यय विवरण

आयः-

व्ययः-

(१४-२-०३७ निसैं २४-२-०३८ तकया ल्याः) (१४-२-०३७ निसैं २७-३-०३८ तकया ल्याः)

१,१६,६०४।८०

१,४०,४७६।८३

विवरणः-

सिमिण्टः- ३१,८६१।८०

दण्डः- १४,७५०।७१

ज्यालाः- ३६,०२५।६०

सिँः- १०,०७३।४३

रोडाः- १६७३।-

मसलन्दः- १५८।-

फिः- ३८०।-

सम्पत्तिः- १,५७०।-

फुटकरः- ४,७६३।६२

अप्पाः- ४,२२०।-

जस्ता आदिः- १०,२७७।५७

पाइप आदिः- १६,६७६।६५

बिजुली सामानः- ५,६२२।८५

न्हाय्कः- १,८२०।-

याय् बाकि दनिगु रंगरोगन

दुज्या आदियात मालीगुः २०,०००।-

जम्माः- १,१६,६०४।८०

१,६०,४७६।८३

उपरोक्त आय-व्ययया ल्याः अनुसार पुनः निर्माण कार्य सम्पूर्ण याय्त ४०,५७२।०३ मगाः निगु जुया निति आनन्द कुटी विहारया प्रति श्रद्धा तथा स्नेह दुकि भाजु मयजु दातापिके निर्माणया ज्या याकनं पूर्ण याय्त मन चकंकाः, ल्हाः फेलेयानाः जिमित गुहालि बियादियेमाल धकाः अत्यंत बिनम्रता पूर्वक ल्हाः ज्वजलपा आनन्दकुटी दायक सभाया सचिव शाक्यमुनि सिखाकारं प्रार्थना व अनुरोध याना दीगु दु ।

आनन्दकुटी विहार गुठीद्वारा प्रकाशित

बौद्ध साहित्यका अमूल्य रत्नहरू

(१)	बुद्धकालीन ब्राह्मण अप्राप्य	भाग-१	७/-	(पृ. ५०४)
(२)	बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	भाग-१	८/-	(पृ. ५८१)
(३)	बुद्धकालीन राजपरिवार	भाग-१	१०/-	(पृ. ६६५)
(४)	बुद्धकालीन महिलाहरू	भाग-१	८/-	(पृ. ५५६)
(५)	बुद्धकालीन परिव्राजकहरू	भाग-१	१६/-	(पृ. ७६६)
(६)	बुद्धकालीन श्रावक-चरित	भाग-१	६/-	(पृ. ३७८)
(७)	बुद्धकालीन श्राविका-चरित	भाग-१	२२/-	(पृ. १००५)
(८)	बुद्धकालीन ब्रह्मादिदेव	भाग-१	१८/-	(पृ. ६६८)
(९)	बुद्धकालीन प्रेतकथा ...		१०/-	(पृ. ३८२)
(१०)	बुद्धकालीन विमानकथा ...		१२/-	(पृ. ४०४)
(११)	बुद्धकालीन दर्शवटा ग्रन्थहरूको विषय-सूची		५/-	
(१२)	बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-२	१५/-	(पृ. ६००)
(१३)	बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-३	१७/-	(पृ. ६८०)
(१४)	बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	भाग-२	१५/-	(पृ. ५६२)
(१५)	बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	भाग-३	१५/-	(पृ. ६२४)
(१६)	जापान भ्रमणको डायरी		४/-	
(१७)	जातक संग्रह	भाग-१	१०/-	(पृ. २६६)
(१८)	जातक संग्रह	भाग-२	८/-	(पृ. २४०)
(१९)	जातक संग्रह	भाग-३	१३/-	(पृ. ३६०)
(२०)	धम्मपदट्टकथा	भाग-२	१०/-	(पृ. १६७)

यी पुस्तकहरू पाइने स्थान

आनन्दकुटी, स्वयम्भू - सिद्धार्थ शिशु निकेतन, भृकुटी मण्डप - हेराकाजी सुइका, नागबहाल, ल. पु.

व्यवस्थापक : भिक्षु महानाम, प्रकाशक : आनन्दकुटी विहार गुठी, स्वयम्भू, नेपाल । फोन : १४४२०

मुद्रक : नेपाल प्रेस, शुक्रपथ, काठमाडौं, नेपाल । फोन : ११०३२